

Küha Neitsi Maria elulugu.

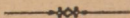
Ec 2322

Snnistegija Jeesuse Kristuse

G m a

Püha Neitsi Maria

elulugu.

Piibli ja wanade kristlikude kirjade põhjusel kirjutanud

L. Kuusik.

A 6501

Tallinnas

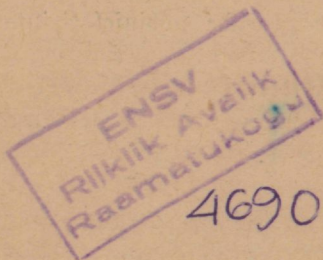
Trükitud S. Mathieseni kirjabega.

1899.

Печатать дозволяется духовною цензурою.
Рига, 30 Октября 1898 года.

Цензоръ, Свящ. Н. Лейсманъ.

Печатня Г. Матизена, Ревель, Никольская 23.

I.

Gesfõne.

Sagedaste olen rahwa seas soowisid kuulnud Jeesuse Ema, Neitsi Maria, maapealsest elust pikemalt ja laiemalt teatust saada. Sarnast soowi awaldatawad mitte üksnes Greeka-Diget usku Gesfõlased, waid ka Luteraanlased, ühe sõnaga kõik tõsised ristiniimesed, kes waidlusi usu seltside wahel kõlbmataks pidawad.

Kuidas wõiks see ka teistwiisi olla. Oleme ju meie, ristirahwas, kõik oma Snnistegija Jeesuse Kristuse maa peale tulemise otstarbet maast-madalast tundma õppinud ja teame wäga hästi, kui kalliks seda tuleb pidada; kuidas wõiksinne siis seda inimest hoopis tähelepanemata jätta, kes selle juures tähtsamat osa on toimetanud?

Meile on see kõik üpris wäga armas ja kallis, mis oma Snnistegijast kuulda saame. Kallid on sõnumid Jeesuse lapsepõlwest, kallid on teatused Tema õpetustest, imetegudest ja lunastuse tööst ristisambas, ülepea kõik, mis meile pühas kirjas tallele pandud, ehk mida meile wanad kristlikud jutud

teadustawatad. Tänuaga mõtleme meie iga ühe peale, kes suu ehk sulega järeltulewa põlwelele sõnumid Sunastaja maapealse elu kohta järele on jätnud. Aga küsime nüüd: kes võib küll ühe inimese üle tema lapsepõlwest kuni surmani, hällist kuni hauani digemaid ja selgemaid teatusi anda kui ema, kes teda on sünnitanud, kätel kannud, kaswatanud, temaga alalõpmata ühes elanud ja ka tema surma juures tunnistajaks olnud, ning nõnda edasi? Jah, ainult ema võib seda kõige selgemine, kõige paremine teada ja teistele jutustada.

Jeesus Kristus, see tõsine Jumal ja tõsine Inimene, sündis maa peale ja elas siin päris inimese näul ja inimese kombel. Tema sünnitaja, see puhas ja ilka Neitsiks jaeja Maria, oli Tema inimliku oleku tunnistajaks sündimisest saadik kuni taetwaminemiseni, Betlema laudast — Olimäeni. Ta on Teda, meie Sunastajat, kui wäetimat lapsustest oma ihus kannud, on Teda alasti kui Inimese Poega ilmale toonud, kätel kannud, Teda seatud ajal templisse Issanda ette wiinud, Temaga turja Herodese eest Egiptuse maale põgenenud, uneta ööd lageda wälja peal Tema aseme juures emaliku hoole ja murega walwanud, südame waluga Teda kui 12-ne aastast poisikest Jerusalemmas taga otsinud, Temaga ühes Raana linnas Kalilea maal pulma rõõmust osa wõtnud; ta on Tema Jumalikka õpetusi kõid kuulnud, on kõid Tema imeteud näinud, on risti all oma armsa Poja ja Jumala hingeheitmist nähes walus ära nõrkenud,

on ülestõusmise rõõmust ühes teiste rõõmsatega osa võtnud, on oma Poja ja meie Jumala tõutuse Waimu läkitamisest kuulnud ja ta selle tõutuse täideminemist näinud ning sellest osa saanud ja on ta Slimäel üksisilmi taewa poole waatanud ja inglite suust kuulnud, et tema armas Poeg ütskord jälle saab tulema — auuga kohut mõistma elawate ja furnute üle.

Waatke, armsad wennad ja õed Kristuse sees, seda on kõik Neitsi Maria oma eluajal siin maa peal näinud ja kuulnud, ja weel tuhat kord rõõskem, mida aga meie nõrk sulg kõik ei suuda kirja panna.

Sellepärast ei eksi meie mitte, kui ütleme, et palju, wäga palju teatust, iseäranis Önnistegija lapsepõlwest, on nimelt Neitsi Maria suu läbi Kristuse järelkäijatele teada antud, mille eest meie seda igawest Neitsit küllalt tänada ja kiita ei jõua. Tõtt auustades peame ütleva, et üks osa ewangeliomitest wististe Neitsi Maria teatamiste peale põhjendatud on. Pöörased ja tänamata oleksime meie, kui seda igaweste haljendawat elupuud ära unustaksime, kes meile eluwilja kaswatas, millest süües meie surma ja kuradi meelewalla alt lahiti peafeme.

Araneetud sai maa Madama pärast, et ta oma naese sõna kuulis ja käsust üle astus; önnistatud ja lunastud sai maa Jeesuse Kristuse läbi, kes Neitsist Mariast lihalikult sündis. Inimese läbi tuli patt ilmasse, Inimese Poja läbi pidi ta ta

maa pealt jälle kautatud saama ehk õigemine ütelda: wõimatumaks nende inimeste kohta saama, kes meelt parandada püüawad.

Suur on meie äralunastamise töö, mille juurde Neitsi Maria Jumalast kaasategijaks sai kutsutud ja selleks Rõigekõrgema heaksarwamise järele wäljawalitud, et tõdust naese seemne kohta, mis Paradiisis sai antud, inimestele nähtawalt tõeks teha. Sellepärast pole sugugi imeks panna, kui tõsised uskjad Neitsit Mariat suure auustamisega Jumala Omas, Jumalafünnitajaks, Taewa Kuningannaiks j. n. e. nimetawad ja Teda ülemaks peawad, kui Keerubid ja Seerawid on. Eks olnud ju temast sündinud Poeg tõeste Jumal? Eks olnud ju temast lihasse saanud Poeg ka tõeste kuningas? Jah, Ta oli tõeste Jumal! Ta oli tõeste Taewane Kuningas! See kuningate Kuningas ja isandate Isand!

Õegi taewa wäed imestellesid see üle, et Jumal ennast Neitsi ihusse mahutas, ühe neitsi ihusse, kes põrmus oli sündinud. Inglid, kui teenijad waimud, saiwad mitmel puhul Neitsi Maria juurde läkitatud Jumaliku asju kuulutama, mis Looja heaks arwas awaldada.

Küid tuleb aga küsimine, miks pühas kirjas Neitsi Maria elust nii liig lühidalt on jutustatud? Wastust selle küsimise peale ei ole raske leida ja pühad kirikuisad on meile selle kohta ka oma arwamised kirjades järele jätanud, millega inimlik arwamine täieste rahule peab jääma, sest teiste ei

oska meie sugugi enam mõelda. Nõnda ta pidi just olema ja ei mitte teistviisi.

Neitsi Maria oli alles lapsukene, kui ta wanedamad ära suriwad. Kust pidiwad siis soowijad laiemaid teatusi tema elust saama? Minukene mees, kes tema wanematest, tema sündimisest, tema elust Jerusalema templi juures, tema kihlamisest Joosepile j. n. e. laiemalt teadis, oli ülempreester Safarias, Kristija Joannese isa. Omas waga-duses ei rääkinud aga see mees ilmasgi rohkem, kui ainult seda, mis temalt küsiti. Niisamasugune lugu oli ka Püha Neitsi enesega. Wäga wähe armastas ta ise omast elust jutustada, nagu kardaks iseenele auuks ja kiituseks midagi ütelda. Nõnda on ju iga waga ja tõeste jumalakartliku inimesega lugu. Kaske on temalt tema enese auususe ja heategude kohta midagi kuulda saada.

Omast pojast Jeesusest, Tema Jumalikust olemisest ja suurtest imetegudest uskjatega kõneledes, on Neitsi Maria, nagu wanad kirjad tõendawad, alati palunud, et temast selle juures wõimalikult vähem saaks räägitud.

Oma poega, kui tõsist Jumalat ja tõsist Snnimeist tundes, ei arwanud waga Neitsi ennast selle wääriliseks: jumalikkuis asjades nimetatud saada.

Et püha Neitsit mitte tema alanduses pahandada, temale mitte walu teha, siis täitsiwad ka uskjad tema tahtmist ja kõnelesiwad temast wähe. Suuremad ja tähtsamad juhtumised Snnistegija Oma elus ei wõinud siisgi aga uskjate eest warjule

jäeda ja püha suusõna teel on sellest, tänu Jumalale, mõndagi meile kõrvu ulatanud.

Sellest siis, mis püha kiri ja püha suusõna, need kaks teaduse allikat, meile Jeesuse Kristuse Emma Neitsist Mariast jutustavad, sellest tahame ka nüüd eelseisvas raamatuteses jutustada, et seega paljude uskjate südame soovi täita. Andku armuline Jumal, et pea aeg tuleks, kus waidlused ristikoguduste wahelt kaufsiwad, siis kauks ka lugupidamata ja nagu salajane wihtaw olek Neitsi Maria wastu, mis kunstlikult, omakasüü püüdliselt lihtsatesse südamesse on külwatud. Saagem aru, armsad õed ja wennad Kristuse sees, et sarnase umbrohu külwaja kõige tõe ja headuse waenlane on.

II.

Neitsi Maria wanemad Joakim ja Anna.

Sel ajal, kui Ebreä rahwa ootamise järele Kristus maa peale pidi ilmuma, elas Juuda maal üks wäga jumalakartlik paar-rahwas, Joakim ja tema naene Anna. Joakim oli Juuda suguharust, kuninga Daaweti suguwõsast, aga Anna — ülempreestri Aaroni suost, preester Mattani tütar. Tal oli weel kaks wanemat õde Maria ja Sohvia. Wiimane neist sai ka mehele ja sünnitas tütre.

Elisabeti, kes pärast ülempreestri Sakariasele mehele läks ja Kristia Joannese emaks sai.

Juba aastat wiiskümmend oliwad Joakim ja Anna paaris elanud ja ikka weel ilma lasteta. See kurwastas neid wäga. Sagedaste käiswad nemad Naatsaretist, kus nende päris elamise koht oli, Jerusalema templisse palwetamas ja ohwrit toomas, et Jumal neid sellest häbist ja teutusest peastaks, sest Juuda rahwa seas oliwad suguta abielu paarid alati suure põlgtuse all, ning arwati, et Jumal neid nende sala pattude pärast nii nuhtleb.

Kõik Juudid ootasiwad tõutatud Messijat. Nad teadsiwad, et Ta tõeste nende keskel saab ilmuma, nimelt kuninga Daaweti järeltulijate seas, ja sellepärast soowis iga Juudamees, et kui mitte tema ise, siis ometegi tema järeltulew sugu Sunastajat palest paleesse näha saaks. Kui nüüd kellegil lapsi ei olnud, siis pidi see ju muidugi tähendama, et Jehowa tema sugule seda head keelas. Iseäranis walus oli lapsita oled kuninga Daaweti suost järeltulijate seas ja sarnased abielu paarid saidwad mõnikord awaliku põlgtuse alla heidetud.

Jumala mõtted ei ole aga mitte inimeste mõtted. Sagedaste karistab Dooja ka oma wagasid, et neid nii iga liusatuse wastu langemaks teha. Sellepärast waja ligimeste hukkamõistmises ikka tagasihoidlik ja ettewaatlik olla, et mitte liwa süita ohwri peale pilluda.

Rõnda sündis lugu ka Joakimi ja Annaga.

Rõik eluaeg elasivad nad Sumala kartuses ja ligimeeste armastuses. Oma ajaliku wara, mida Dooja neile rohkesti oli jäganud, pruukisivad nemad suuremalt jault püha templi ja waeste kasuks. Iga suure püha ajal jautasivad nad oma waranduse kolmeks: ühe jau ohwerdasivad pühakojale, teise jau andsivad waestele, kolmas osa jäi oma ülespidamiseks. Siiski ei jätnud kurjad teeled neid rahule, waid pilkamine, naermine ja awalik põlgamine ligimeeste poolt sai neile igapäew osaks.

Dige inimene aga ei kauta kunagi lootust Sumala armu ning heiduse peale ära. Nii palusivad ka Joakim ja Anna alalõpmata Jehowat kõigest südamest, et Ta neile lapsi annaks. See juures tõutasivad nad, kui nende palwe kuulnud saab, lapsukesel Sumalale pühitseda.

Ühel suurel pühal tuli Joakim jälle Jerusalema templisse Sumalale ohwrit tooma. Rahwast oli seekord iseäranis palju. Ülempreester Issahar ei tahtnud aga Joakimi käest andeid wastu wõtta, noomis teda ja ütles: „Sa ei ole seda wäärt, et sinult ohwri andeid wastu wõiks wõtta: sa oled suguta! oma jala pattude pärast oled sa Sumala õnnistusest ilma jäenud!“ Niisama laimas teda ka weel üks teine Ebreamees, Rubimi suguharust, üteldes: „Kuidas julged sa enne mind Jehowale ohwerdada? Kas sa ei tea, et sa selle auu wäärt ei ole?“

Joakim sai nende sõnade üle koguni kurwaks ja läks häbigena templist ära. Rõõmu asemel, mis

Jel suurel pühäl igal pool walitses, sai Joakimi hing nüüd trööstimata kurwaks. Suures kurwatuses ei tahtnud ta enam toju tagasi minna, waid läks ühte tühja paita, kus tema karjad söomas oliwad. Siin karjaste juures nuttis ta libedaste ja kaebas oma suguta ja auuta oleku üle. Püha Abraami peale mõtelles, kellele Jumal weel tema wana ea sees poja oli annud, hakkas Joakim kõigest südamest Jehowat paluma, et Ta ta tema peale nõnda halastaks ja teda häbist ja teutusest peastaks.

„Armuline Jumal!“ hüüdis ta palwes: „kingi ka mulle seda õnne, et kord isa nimega tohiksin nimetud saada, et inimesed mind mitte kui Sinust äratõugatud sulast ei tohiks põlata!“

Palwe läbi sai ta rohkeste trööstitud ja hakkas kindlaste Jumala peale lootma ning tõutas niilaua kõrbes paastuda, kuni Issand tale oma armu saab näitnud. Ta ütles: „Si tahta ma mingisugust toitu, ega lähe ka tagasi oma majasse; olgu silmawesi mulle toiduks ja kõrbe majaks, senni kui Issand, Israeli Jumal, mu palwet kuulab ja mulle oma armu näitab.“

Kui naene Anna kuulda sai, mis Joakimiga templis oli sündinud ja kuida ülempreester tema ohwri tema suguta oleku pärast tagasi oli lükkunud, siis sai ka tema üpris wäga kurwaks ja hakkas libedaste nutma ning leinama. „Küid olen ma kõigest see kõige õnnetum,“ kurtis ta: „Jumalast olen ma maha jäetud, inimesed põlgawad mind,

mees põgenes minu juurest ära kõrbesse! Mis üle oskan ma veel diete kurta? Ma olen sigimata, olen lest, olen kõigist maha jäetud!..." Reid sõnu üteldes nuttis ta walju healega. Tema ümmardaja, Judith, püidis teda wähedagi trööstida, aga kõik ilmaasjata.

Üksinda jäedes läks õnnetu Anna wälja rohuaeda ja istus ühe suure loorberi puu alla maha. Kurbtuses ohkas ta raskestest ja tõstis filmad taewa poole. Puu okste wahel nägi ta linnufese pesa pisikeste poegadega. See tegi ta südame veel haledamaks, ja ta kaebas: „Wist olen mina, wilets, see kõige patusem Israeli tütarde seas, see alatum kõigist naestest! Kõik teised kannawad oma lapsi käte peal ja leiawad nendest tröösti, aga mina üksinda olen sellest rõõmust ilma. Oh Wägede Jehowa! Ma ei wõi ennast kellegagi siin wõrrelda. Ka lindudel, kes taewa all lendawad ja loomadel maa peal on omad pojad ning ka maa annab wilja Taewa-Isa auuks. Minult mina üksinda olen sigimata! Häda, häda mulle!... Oh Issand, kes Sa Saarale tema wanas eas veel poja andsid, kes Sa prohwet Samueli ema Annai emaks lasid saada, waata armulikult ka minu, Sinu alandliku ümmardaja peale ja kuule mu palwet! Wägede Jehowa! Sa tead kui suure põlgduse all sigimatus Israelis on. Peasta mind sellest kurwastusest ja kuitwata mu ahastuse filmapisarad!”

Ja waata, kui ta nõnda Jumalat palus, ilmus talle äkitselt ingel ja ütles: „Anna! Anna! sinu

paltwe on kuulnud, sinu õhkimised on Issanda ette tulnud, Tema on su filmawett näinud. Sa saad käima peale ja tood ühe õnnistatud tütre ilmale. Tema läbi saawad kõik suguharud maa peal õnnistatud ning antakse lunastus kõige maailmale; Maria peab tema nimi olema." Wiimaseid sõnu üteldes kadus ingel järsku jälle ära.

Seda rõõmusõnumit ingli suust kuuldes, kumardas Anna Issanda ette ja hüüdis waimustuses: „Nii tõeste kui Issand Jumal elab, kes minu paltwet on kuulda wõtnud! Kui mulle laps sünnib, siis tahan ma teda Issandale pühitseda. Teenigu ta Teda ööd kui päewad ja kiitku Tema püha nime kõige oma eluaja!”

Suure rõõmuga ruttas Anna nüüd Jerusalemma, et seal templis Jumalat selle ütlemata suure armu eest tänada.

Selsamal ajal ilmus ingel ka Joakimile kõrbes ja ütles: „Joakim! Jumal on su paltwet kuulnud ja kingib sulle Oma armu ja õnnistust. Sinu naene Anna saab käima peale ja toob sulle tütre ilmale. Tema sündimise pärast saab kõik maailm rõõmustama. Selle näituseks, et mu sõna tõsi on, mine Jerusalemma Issanda templisse, seal, Kuld wärawate ligi, leiad sa oma naese, kellele ka seesama asi juba kuulutatud on.”

Selle kuulutamise pärast immetelledes ja rõõmustades, kiitis Joakim südamest ja suure healega Jumalat rohke armu eest, mis Ta temale oli näitnud ja ruttas Jerusalemma, kus ta ingli sõna

järele oma naese Anna ka tdeste Ruld wärawate juurest palwetamast leidis.

Kui nad nüüd ühes weel Jumalat kiitnud ja tänanud olivad, siis läksiwad nad Jerusalemast tagasi Naatsaretti oma kotta.

Ja waata, Anna sai kaima peale ja tõi tütrekese ilmale, kellele ingli juhutamise järele nimi Maria pandi.

Suur oli Joakimi ja Anna rõõm ning ühes nendega rõõmustasiwad ka nende sugulased ja tutawad, ja kõik kiitsiwad ning auustasiwad Jumalat selle suure armu eest.

Joakim tõi rohkestes ohwrid Jerusalema templis, sai õnnistust ülempreestri ja preestrite käest ning tegi siis omas majas suure rõõmupidu Jumala auuks.

Dma tütrekest hoidsiwad Joakim ja Anna kui filmaterakest, nad ei armastanud teda mitte üks-päinis, waid ka auustasiwad, seda meeles pidades, mis ingel temast oli kuulutanud — et tema läbi kõik maailm õnnistust saab leidma.

Warsti peale seda, kui wanemad oma kolme aastase tütrekese Issandale saiwad pühitsenud, nagu nad seda juba enne tema sündimist olivad tõotanud, ja teda Jerusalema templi juurde kaswatada andsiwad, suri Joakim Naatsaretis 80 aasta wanaduses ära. Leseks jäenud Anna läks siis Naatsaretist Jerusalemma tütrekese Maria juurde elama ja käis siin igapäew templis palwetamas. Paar aastat pärast mehe surma, andis ka

tema oma hinge Issanda hoolde. Ta sai 79 aastat wanaks.

Neitsi Maria sündimist pühitseb ristitogudus 8-mal Septembri kuu päeval ning päew peale seda, s. o. 9-mal Septembril, peetakse tema wanemate Joakimi ja Anna mälestust.

Et oma suurt auustamist Neitsi Maria püha wanemate Joakimi ja Anna wastu ülesnäidata, siis nimetab Dige ristitogudus neid Issanda esiwanemateks, mida nad ka inimlikust küljest wadates tõeste on, sest Inimese Poeg, meie Lunastaja ja Jumal Jeesus Kristus, sündis ju nende tütre, püha Neitsi Maria, läbi lihasse.

III.

Neitsi Maria templisse wiimine.

Kui lapsukene Maria kolme aastaseks sai, siis wiisivad teda tema wanemad, oma tõutuse järele, teiste tütarlaste saadetusel Jerusalema templisse ja andsiwad neitsilese senna kasvatada, s. o., nad pühitsefiwad teda Jumalale.

Lapsukese templisse wiimine sündis Juuda rahwa juures alati pidulikult, sellepärast kutsusiwad ka Joakim ja Anna kõik omad sugulased ja tuttaswad sels korraks Naatsaretti koku. Peale sugulaste ja tutwate kutsuti weel hulk neitsilesti, kes lapsukest saatma pidiwad.

Pidulikuis rongis mindi siis Naatsaretist Jerusalemma: eel käiswad noored neitsikesed põlewate küinalbega, nende järele tuliwad Joakim ja Anna lapsukesel Mariaga, kes tahe wäkel käies wanemate kätest kinni hoidis, kõige taga sammusiwad sugulased ja tuttawad, keda sel puhul iseäranis rohkestest kokku oli tulnud. Selle juures lauldi ka iseäralikku tänu- ja kiidu-laulusi Jehowale Tema rohke armu ja helduse eest ja weel mõned salmid lapsukesel wanemate ning lapsukesel enese auuks.

Runa pidulik rong Naatsaretist teel oli, läks neile Jerusalemast teine pidulik rong kiituse lauludega wastu, mille üle kõik imestellesiwad, sest et keda enne polnud nähtud. Jumala iseäraliku juhatamise järele läks ülempreester Sakarias preestrite ja leewitite saatusel Neitsi Mariale hulga maad Jerusalemast teele wastu ja tuliwad siis ühendatud rongis templi juurde tagasi.

Templi juurde jõudes hüidis neitsikese Maria ema, püha Anna, walju healega:

„Küid toon ma Issandale oma tütust, mis mu huuled kurbtuse päiwil on tütanud; selle tarwis olen ma preestrid ja sugulased kokku kutsunud ning ütlen neile: Olge rõõmsad minuga, sest ma tulen kui lapse ema teie ette ja toon oma tütre kuningale, mitte maapealse kuningale, waid Jumalale, selle taewa Kuningale!“

Templi juures pandi lapse Maria trepi kõige alumise astme peale seisma, kuna trepi ülemise astme peal ülempreester seisis, et neid, keda Juma-

lale pühitseti, pühatoja ukse ees vastu võtta ja õnnistada.

Jerusalema templi trepp oli aga väga kõrge; sel oli 15 astet ja iga aste peal pidiwad preestrid ja lewitid selleks seatud laulu, küniga Daaweti laulu-raamatust, ära laulma, enne kui templi sisse tohtisivad astuda. Wanad ja lapsed saidwad selleks palgatud inimestest trepist üles aidatud.

Uga waata, wäikese kolmeaastase Neitsi Mariaga sündis imelik lugu: ta läks ise ilma aitamata mööda kõrget treppi ülesse ja jäi üksipäinis otse ülempreetri ette seisma, mis kõiki imestama pani, ja igalt poolt kostiswad healed: „Mis peab ometi sestfinatsest lapsukesest saama!“ Ainult ülempreester Sakarias, Kristija Joannese isa, ei imestanud enam sugugi selle üle: ta oli juba enne ingli läbi Jumalalt teatust saanud, et see üks iseäralik lapsukene saab olema ja et selle lapsukese läbi kõik maailm õnnistust saab leidma.

Jumala juhutamise järele wiis Sakarias Neitsi Maria templi peajau sisse, mis kõigepühamaiks paigaks hüiti, kuhu ta preestridki ei tohtinud minna, kuid ainult ülempreester üksi ja seegi üks ainus lord aastas, kui ta kõige rahwa pattude eest ohwrit lõi. Ohmatusega waatasiwad kõik seda seadusewastalikt tegu pealt, nad arwasiwad, et ülempreester ühe kõrwalise inimese, pealegi weel ühe naesterahwa, kõigepühama paiga sisse wiib. Kui Sakarias neile aga oma nägemistest ja ingli sõnumest jutustas, siis jäitwad kõik auukartuses püha

neitsikese ümber seisma ja tundsiwad nagu uue aja algamist, mil tõutatud Messias pea pidi ilmuma.

Kui wagad wanemad Soakim ja Anna omad anded ja ohwrid Jumalale oliwad toonud ja preestrite käest õnnistamist vastu wõtnud, siis läksiwad nad sugulastega seltsis Naatsaretti tagasi, kuna Neitsi Maria aga templi juurde lastwama jäi, kus teda wanemad õige tihti waatamas käisiwad.

Neitsi Maria templiwiimise eht Maria ohwri püha pühitseb ristitõugubus 21-sel Nowembri kuu päewal.

IV.

Elu templi juures.

Kuulsa Jerusalema templi juures, mida kuninga Salomon lastis ehitada ja Serubaabel uuen-dada, oliwad iseäralised hooned, milles mitmesugused inimesed elasiwad, kes templi poolt üles-peatud saidwad. Need hooned oliwad kiwist, kolme-kordsed ja ülepea üheksakümneesse iseäranis ruumi jautatud. Ühehes elasiwad neitsid, kes templi juures saidwad lastwatatud ja süa määratud wanaduse-ni pidiwad jääma; teistes asusiwad lesed naesed, kes tõutuse oliwad annud enam mitte abielusse astuda; siin, nagu pärast kuuleme, elas omal ajal ka lestnaene Anna, see naisprohwet, kes ühes waga Simeoniga Issandat Jeesust 40-mal

päewal templis wastu wöttis. Ka Neitsi Maria ema, waga Anna, elas siin kuni surmani, peale oma mehe Joakimi ilmast lahkumist. Kolmandad ruumid oliwad meesterahwastele määratud, keda Naatsareusteks hüiti ja kes kōid eluaeg wabat, karšket elu elasiwad. Peale selle oliwad seal ka iseäralised ruumid teekäijate ja wõderaste tarwis sisse seatud j. n. e. Kōid need templi juures elawad inimesed ei sõõnud mitte armuleiba, ega pidanud laisust, mis iga kurjuse ja patu ema on, waid neil oli igal ühel oma teatud töö. Peale seda käiswad nad mitu kord päewas pühaskojas palwet tegemas ja ka priitundidel lugesiwad hoolega püha kirja.

Lapsukene Maria anti teiste, temast wanemate neitsikeste juhatusse alla, kes temale pühakirja lugemist ja näputööd pidiswad õpetama. Wanad kirjajad räägivad, et Neitsi Maria oma kaasõdedest waga rohkestest auustatud ja armastatud saanud, ka olnud ta hoolas õppimises ja osaw näputöös. Iseäranis armastanud ta tudumist ja siidiga tikkimist. Templi juures elades walmistanud Neitsi Maria oma kätega mitmed riided, mida preestrid teenistuse ajal kannud, ja weel kaua pärast seda saanud need riided iseäranis lugu peetawaks ja neid tarwitatud ainult tähtsamatel pühadel.

Templis palwetamas käies oli Mariale ülemapreestri poolt juba alguses see luba antud ikka ka kōigepühamasse paika, s. o., teise waheteki taha astuda, kui ta aga ise seda soowib, ja püha Neitsi

tarwitas seda luba sagedaste. Ka teadwad wanad kirjad jutustada, et tale siin inglid sagedaste ilmunud, temaga kõneleunud ja teda taewa rooga toitnud. Ülempreester Sakarias, kes Neitsi Maria kaswatamise üle iseäranis hoolega walwas ja kõiki sündmusi terawaste tähele pani, mis temaga templi juures ette tuli, nägi mitu lord imestusega, kuidas inglid waga tütarlapsena, nagu oma sugusega kõnelesiwad. Inglise ilmumine ei olnud sell ajal Jerusalema templis mitte nii waga arulbane asi, aga arulbane oli see, et nad Neitsi Maria wastu nagu iseäralikku auuärtust awaldasiwad.

Nõnda kaswas siis Neitsi Maria templi juures, ühes teiste tütarlastega, wagaduses, puhtuses ja jumalakartuses üles. Sagedaste luges ta ka püha kirja ja wõttis kindlaste nõuiks ennast igaweste Jumalale pühitsebada, see on, ta tõotas omas südames ei kunagi mehele minna, waid igaweste neitsiks jääda, mis Israeli tütarde seas waga harwa ette tuli ja wiimasel ajal, kus Messias pea pidi ilmuma, hoopis kuulmata lugu oli. Meheleminemine peeti Suuda rahwa juures iga tütarlapse pühamaiks lohusiks, sest naese seemnest pidi ju Messias ilmuma. Templi juures üleskaswatatud neitsid saiwad täiealiseks saades (s. o. 14 aastaseks) kaswatajate poolt lohe mehele pandud, ja wastu rääkimisi selles asjas ei sallitud sugugi.

Nõnda oli lugu ka Neitsi Mariaga. Kui ta täiealiseks sai, siis tahtsiwad tema kaswatajad,

ülempreester ja preestrid, teda mehele panna, seda rutem weel, et ta täieste waenelaps oli, sest Joakim ja Anna oliwad juba ammugi surnud. Templi juures kauem elada ei olnud neitsidel lubatud, ja kes pidi siis ilma sees tema eest hoolt kandma ja teda kaitsma?

Kui nüüd Neitsi Maria neile tõsiselt seletas, et ta Jumalale on tõotanud igaweste neitsiks jääda, siis otse ehmata siwad tema kaswatajad selle üle ja said kurwaks. Iseäranis kurwastas selle üle Neitsi Maria sugulane, ülempreester Sakarias, kellel neitsikese kohta suured lootused oliwad. Hästi püha kirja tundes, warjas ta omas südames ka seda mõtet, et wast ehk ongi see üpris waga neitsi see, kelle seemnest Lunastaja saab ilmuma. Aga kuidas mõis see ilma mehetundmata sündida?

Tütarlapse edespäidise elu pärast suures mures olles, palusiwad tema kaswatajad Jehowat, et Ta neid Ise juhataks, mis teha tuleb. Kõige pealt soowisiwad nemad ometi wäljaspidigi seda meheleminemise kombet täita ja waga neitsit ühe mehega kihlata, kes tale nagu isa asemel hoidjaks ja kaitsjaks oleks. Ja waata, nende palwe sai kuulnud. Jumala juhutamise järele, nagu kirjuti isa, õnnis Jeronimus, meile teab jutustada, walis ülempreester Sakarias kaksteistkümmend waba meesterahwast wälja, kes kõik kuninga Daaweti sugust ja Neitsi Maria sugulased oliwad. Sel ajal oli parajaste templipühitsemise püha ja rahwast õige rohkesti

ümberkaudsetest kohtadest Jerusalemma koku tulnud, nii et Taaweti sugu meestest puudus ei olnud.

Walitud 12-ne mehe seas oli ka wana õiglane Joosep, puusepp Naatsaretist, kus tal omal wäike majakene ilusa rohuajaga oli.

Et teada saada, keda neist kaheteistkümnest Jumal Mariale hoidjaks annab, wõtnud ülem-preester, nagu see tale unes oli juhatud, iga mehe käest kapi ja wiinud kõi 12 kappi templisse ohwri-laua peale. Teisel päewal leidnud ta, et Joosepi kapp ditsema löönud ja seal peal istunud tuitene, mis nagu ikka wagaduse, puhtuse ning alanduse märgiks peeti.

Selle luo üle üpris rõõmsad olles, kihlastiwad ülempreester ja preestrid Neitsi Maria koha Joosepiga, kellele nad siin juures ühtlasi ka teatasiwad, misjuguft tõutust tema kaitsealune Jumalale oli annud. See teatus oli Joosepile iseäranis armas kuulda ja ta tahtis Mariat tõeste kui oma tütar-tõige kurja eest kaitsta, pealegi et ta tema wane-matega, Joakimi ja Annaga, omal ajal wäga heas sõbruses oli elanud.

Joosep oli sel ajal juba ligi 80 aastat wana. Ta oli üks wäga õiglane ja jumalakartlik wanake. Juba ammugi elas ta lesepõlwes. Kristikoguduse wanaaegse sõnume järele oli tema esimese naese nimi Salome, kellest temale lapsed: Jakobus, Simon, Juudas, Marta ja teised paar tükki järele oliwad jäenud. Neid Joosepi esimese naese lapsi nime-tatakse pühas kirjas sagedaste Jeesuse Kristuse

wendadeks ja õdedeks, näituseks: Jakobus, Issand wend.

Neitsi Maria kihlamine wana elatanud Joosepiga sündinud, nagu pühad kirikuisad tõendawad, neli kuud enne Paastu Maarja päewa ehk enne rõõmu kuulutamist Neitsile Naatsaretis. Pärast kihlamist läksiwad Joosep ja Maria kohe Naatsaretti elama. —

V.

Rõõmuõnnum.

Naatsaretis elades ei muutnud Neitsi Maria oma eluviisi mitte. Joosepil oli suur pere ja waewalt jõudis ta neile igapäewast leiba teenida, sest ta oli ju üsna wana ja elatand. Sellepärast püübis ta Neitsi Maria teda kõrwalt oma näpu tööga niipalju aidata, kui wähegi wõimalik oli. Prii tundidel, kus tööst wähegi mahti sai, luges ta püha kirja ehk ajas Joosepi tütardega juttu ja õpetas neid. Muu kellegiga ta läbi ei käinud. Sagedaste armastas ta ka ütsinda olles Jumalat paluda.

Ütskord, kui ta jälle prohweti Jesaia raamatust Lunastaja tulemisest luges, kes ühest puhtast neitsist pidi sündima, nimelt neid sõnu: „Ennäe, neitsi s ab kaima peale ja peab poja ilmale tooma, ja nemad peawad temale nime panema Immanuel,“ mis

tähendab: „Sumal meiega“, siis hakkas ta nende sõnade üle sügavamalt järele mõtlema ja pani väga imeks, et kuidas võib üks neitsi kättemõõtu peale saada ja poega sünnitada. Et aga prohvetide ettekuulutamise järele Kristus pea pidi ilmuma, sest Juuda rahvas oli ju nüüd võerarahva, nimelt Roomlaste, ikke all ja nende üle valitses võerast suost mees, tähendab: „valitsuse kepp oli Juuda käest ära võetud,“ siis pidi tõeste ka see neitsikene, kellest Jeesus kuulus, juba maa peal olema. Oh kui suure igatsusega oleks püha Maria seda neitsit näha tahtnud, tema kõnet kuulanud, tema lähedal tahtnud elada ja sest sala asjast selget teatust saada. „Oh kui õnnelik oleksin ma“, ütles püha Maria omas südames, „kui võiksin sel korral selle auuväärt ja Jumalast ärawalitsitud neitsi juures kõige alamaks ümmardajaksgi olla.“

Aga waata, sellamal minutil ilmus korraka tema juurde peangel Raabriel ja ütles: „Tere, kes ja oled armu saanud, Issand olgu sinuga, sina õnnistatud naeste seas!“

Inglit nähes ehmatas Maria ehitõnna nii, et midagi ei saanud vastata ja mõtles, mis seesugune terwitamine ometi pidi tähendama? Inglise aga rääkis edasi: „Kõige karda, Maria, sest sina oled armu leidnud Jumala juurest. Ja waata, sa pead kättemõõtu peale saama ja poja ilma tooma, ja sina pead temale nime panema Jeesus“, (see tähendab: Lunastaja). „Seesugune peab suur olema

ja Rõigetõrgema Pojaks hüitama; ja Issand Jumal tahab Temale anda tema isa Tatveti aujärge. Ja Tema peab kui kuningas walitsema Jakobi suo üle igaweste, ja tema kuningriigil ei pea otsa olema."

Neitsi Maria, kes oli tõutanud igaweste puhtaks neitsiks jääda, pani ingli sõnu wäga imeks ja küsis nagu kahewahel olles: „Kuidas see peab sündima, sest et ma mehest ei tea?" Selle peale kostis Raabriel: „Püha Waim peab su peale tulema ja Rõigetõrgema wägi su üle warjama, seepärast peab ka seda Püha, kes sinust sünnib, Jumala Pojaks hüitama."

Et Neitsi Maria kahewahel olekut sootumaks kautada ja tema usku nende sõnade siise täieste kindlaks teha, mis praegu öeldud saidwad, siis lissas ingel otsegu seletuseks weel sija juurde:

„Ja waata, Elisabet, sinu sugulane, on ka pojaga kaima peal oma wana ea sees, ja see on temale kuues kuu, keda öelbi figimata olewat, sest Jumala juures ei ole ükski asi wõimata."

Nüüd andis waga Maria ennast alandlikult täieste Jumala meelewalda ja ütles:

„Waata, siin on Issanda ümmardaja, mulle sündigu su sõna järele."

Sellega oli peaingel Raabriel oma hoolets antud kuulutamist täielikult lorda saatnud, ka oli ta püha Neitsile selleks õnne soowinud, üteldes: „Tere, kes sa oled armu saanud; sa õnnistud

naeste seas, Issand olgu sinuga!" ja läks nüüd rõõmuga jälle Rõigekõrgema trooni ette uusi kaskusi saama. Nagu näeme, on peaingel Raabriel üks tähtsamatest taewa saadikutest, kes Jumalikka saladusi inimestele käis kuulutama. Kuus kuud enne seda kuulutas ta ka Jerusalema templis ülempreestri Sakariasele Kristija Joannese sündimist ette.

Neitsi Maria tundis peainglit Raabrieli ammu juba; sagedaste oli ta teda templi juures elades näinud ja temaga kõnelenud, ning pühad kirikuisad arwawad kõi ühel meelel, et tema Neitsi Mariale Jumala poolt kaitstaks inglisk määratud oligi.

Rõõmusõnumi kuulutamist püha Neitsi Mariale mälestab ristikogudus 25-mal Märtsil ja peab seda päewa wäga tähtsaks, sest sel päewal algas inimeste ärälunastamise töö siin maa peal. Et see püha suuremast jaust ikka paastu ajal ette tuleb, siis nimetatakse seda ka lihtsalt „Paastu Maarja päewaks."

Järgmist päewa, s. o. 26-mat Märtsi k. p., pühitseb ristirahwas peaingli Raabrieli auuks, kes selle rõõmusõnumi kuulutamise juures üks tähtsamatest tegelastest oli.

Rõigest fellest, mis Neitsi Maria ingli suust kuulis, ei lausunud ta wana diglase Joosepile sõnagi, waid palus ainult luba oma täditütart Elisabeti waatama minna.

VI.

Issanda Oma.

Ülempreester Sakarias ja tema naene Elisabet elasivad Juuda mägisel maal Hebroni linnas. Nende juurde ruttas nüid Neitsi Maria Naatsaretist, et ise oma kõrwaga kõid seda kuulda, mis ime asju taewa saadid tema sugulastele oli ilmutanud, millest igal pool nii palju räägiti.

Sakarias ja Elisabet olivad isekeskis Neitsi Maria üle sagedaste kõnelembud ning tundsidwad tema wastu isearalist auustamist. Eht Sakarias nüid küll ise rääkida ei saanud (ta oli templis korruga tummaks jäenud), siisgi kirjutas ta oma naesele kõid ülesse, mis temaga templis oli sündinud, ja et peaingel Raabriel nende tulewase poja kohta muu seas ka järgmised sõnad ütelnud: „Sa tema peab Issanda eel kaima Elia waimus ja wäes, et ta pöörab isade südamed laste poole, ja neid, kes sõnakuulmata, digete tarkuse poole, et ta walmistab Issandale ühe walmistatud rahwa.“

Nõnda teadsiwad siis diglased Sakarias ja Elisabet üsna selgeste, et nende tulewane poeg tõutatud Messiasse eel saab ilmuma, ja warfi pidi ka üks neitsi kaima peale saama ja Immanueli sünnitama. Üsna ilma oma tahtmata tuli neile selle mõtte juures ikka püha Neitsi Maria meelde, kes aga Naatsaretis elas, kust rahwa ütlemise järele ju midagi head tulla ei wõinud, sest Kali-

lea maa kõige oma Naatsareti linnaga peeti pool paganate maaks, sest et seal Juuda rahwa seas ka rohkesti paganaid elas.

Kui nüüd Neitsi Maria Sakaria kotta jõudis, siis teretas ta juba eemalt kaugelt Elisabetti, nagu oleks ütelda tahtnud: „Ma tean kõik, mis teile ingli läbi on ilmutatud ja usun seda kindlasti.“ Ewangelist Luukas kirjutab sellest nõnda:

„Ja see sündis, kui Elisabet Maria teretamist kuulis, et laps tema ihus hüppas. Ja Elisabet sai täis Püha Waimu ja hüidis suure healega: „Õnnistatud oled sina naeste seas, ja õnnistatud on sinu ihu sugu! Ja kust see mulle sünnib, et minu Issanda Ema minu juurde tuleb? Sest waata, kui sinu teretamise heal minu kõrwu sai, siis hüppas lapsuke suure rõõmu pärast minu ihus. Ja õnnis on see, kes on uskunud, sest see peab tõeks saama, mis temale Issandast on öeldud.“

Nõnda nimetas siis waga Elisabet Püha Waimu juhatamise järele Lunastaja sünnitajat Neitsit Mariat kõige enne Issanda Emaks, mis nimi temale ka ristirahwa selka igaweste tallele on jäänud. Siglane Elisabet pani isegi seda auu imeks, et Õnnistegija Ema teda teretama tuli, kuna ta temast auu poolest ju palju madalamal seisis, mitte maapealse, waid taewaliku auu poolest.

Elisabeti sõnade peale sai ka Neitsi Maria tulewase Lunastaja wastu wäga waimustatud ja hüidis rõõmuga:

„Minu hing auustab wäga Issandat, ja mu

waim on väga rõõmus Jumala minu Snnistegija päraft: sest Tema on waadanud oma ümmardaja alanduse peale; sest waata, sest ajast kiidawad mind õndsaks kõige põlwerahwas. Sest mulle on suuri asju teinud wägew, ja kelle nimi püha on, ja Tema halastus kestab põlwest põlweste nende üle, kes Teda kardawad. Tema on oma käewarrega suurt wäge üles näitnud. Tema on laiale pillanud neid, kes juurelised on oma südame meelest. Tema on maha tõukanud wägewaid auujärgede pealt ja alandlitufid ülendanud. Näljatsid on Tema toitnud hea andibega ja riksaid tühjalt ära saatnud. Tema on wastu wõtnud oma sulase Israeli, et ta pidi oma halastust meele tuletama igaweste, nõnda kui Tema on rääkinud meie wanemate wastu, Abrahamile ja tema suole."

Maria¹ katsmaminemise päewa mälestatakse 2-sel Juulil ja nimetatakse seda Gesti rahwa juures „Heina Maarja päewaks“, sest et see just parajal heina ajal on.

Safaria kotta jäi Neitsi Maria ligi kolm kuud ja läks siis jälle tagasi Naatsaretti. Warsti selle peale sündis Kristia Joannes ilmale.

Kui wana diglane Joosep märkas, et tema kaitsealune, kelle puhtuse üle ta pidi walwama, korruga käima peale oli saanud, siis ehmatas ta ära, sai üpris wäga kurwaks ja mõtles iseeneses: „Kuidas wõis see sündida? Kes wõis seda waga, ilmasüita naisterahwast, kellest ma nii suurt lugu pidasin, ometi hulatuse sisse saata? Kes on tema

petja? Mis pean ma õnnetu nüid temaga tegema? Pean ma teda seadusliku karistuse alla andma, ehk katsun asja warjata tema ja iseenele häbi katmiseks? Annan ma seda awalikult teada, siis saab ta, Moosese seaduse järele, kiwidega surmuse wisatud, ja ma saaksin tema piinajaks, tema surma süüdlaseks! Ei, seda ei jaks ma teha! Kuidas võiksin ma seda, teda ma otse pühaks pidasin, häbi surma saata? Aga patt on ta seda warjata! Miks pean ma siis tema pattu oma wastutada võtma? Ma tean, mis teha: ma saadan ta salamahti enese juurest ära, las' läheb, kuhu tahab! . . ."

Nõnda iseenelega kõneledes, läks Joosep Maria juurde ja lausus pool nuttes: „Maria! Maria! Mis oled sa teinud! Kuidas oled sa langenud? Imestuse ja ehmatusega waatan ma nüid sinu peale. Maria! auu asemel oled sa mulle häbi saatnud, rõõmu asemel kurbtust, kiituse asemel pean ma sind noomima. Puhtalt võtsin ma sind templi juurest ülempreestri enese käest oma kaitse alla, aga mis näen ma nüid! Kus on su tõutus jäänud igaweste neitsiks jääda? Kus on häbitundmine jäänud? Miks saadad sa minu hallid juuksed murega hauda? . . . Ja sa oled ise veel nii mureta ja rahulik! Sagebaste näen ma sind õnnelikult naeratawat! Kas sa seadust ei kardad? Kas sa pattu ei kardad? Kas sa abiellu pühadusest nii wähe õskad lugupidada? Et ole sa ju awalikult mulle kihlatud? Et ei nimeta ju kõik sind

minu naeseks? Miks tegid sa mulle, wanakesele, nii suurt südamevalu? Oh, Maria! Maria!

Joosepi noomitusi kuulates, hakkasivad püha Meitsi Maria filmad iseäralikult särama; ilmsüita häbipuna tõusis tale palgesse ja ta kostis alandlikult:

„Armas Joosep! kannata natuke, küll omal ajal saab kõik ilmsiks. Kui ma sulle ingli kuulutamisest ja waga Elisabeti prohwetlikubest sõnabest peaksin jutustama, siis võiksid sa seda minu enese kiituseks pidada, võiksid selle kohta mõne paha sõna ütelda, mis wäga walus kuulda oleks, sest inimesel on ju raske kõik uskuda. Minult niipalju ütlen ma sulle: nii tõeste, kui Issand Jehowa elab, nii tõeste olen ma selles asjas puhas; nii tõeste olen ma selles patuta! Kõik, mis sa näed, armas Joosep, on Jumala tahtmise ja Jumala Waimu tegemise läbi sündinud. Kannata, tuleb aeg, kus kõik awalikult peab saama!”

Kui armas see kõne wana õiglase Joosepi meelest ka ei olnud, siisgi jäi ta omas meeles ikka weel tahtlaseks ja võttis wiimaks nõuaks ise sala-mahti Naatsaretist ärapõgeneda kuhugile kaugele maale, et nii ennast ja oma kihlatud naist awaliku hukkamõistmise eest peasta. Kõik süi oleks ju siis tema peale arwatud saanud.

Uga waata, kui temal see mõte oli, siis näitas ennast temale Issanda ingel unes ja ütles: „Joosep, Daaweti poeg, ära kardada mitte Mariat, oma naist enese juure võtta, sest mis tema sisse on sündinud, see on Pühast Waimust; ja tema

peab poja ilmale tooma, ja sina pead temale nime panema Jeesus (Lunastaja), sest Tema peastab oma rahwa nende pattudest. Jumal on sulle seda armu näitanud, et Temale siin maa peal nime poolest isa asemel võid olla, inimesed saavad Seda ka Joosepi pojaks nimetama. Aga sinu kihlatud naene Maria jäeb igaweste puhtaks neitsiks oma tõutuse järele, kuni surmani."

Kui Joosep unest üles ärkas, siis langes ta põlwili ja tänas südamest Jumalat selle suure armu eest, mille osaliseks ta pidi jääma, s. o. nime poolest selle isaks siin maa peal, kelle läbi kõik loodud ja lunastatud on. Ka palus ta oma nõtrust andeks, et ta oli julgenud nii usmata ja eksimõtteline olla ja oma kaitsealusele, puhta Neitsi Mariale, nii walusaid sõnu ütelda.

Jumala pale eest üles tõustes ruttas Joosep filmapiilk oma kihlatud naese Maria juurde, jutustas temale kõik, mis tal mõttes olnud teha ja mis talle unes ilmutud, ning palus filmatveega seda andeks, mis ta temale teadmata olekus ja pahas tujus ette oli heitnud ja süüks annud.

Maria teatas ka nüüd Joosepile, mis tema pearingli Raabrieli suust oli kuulnud ja mis suguste sõnadega Elisabet teda terwitanud. Mõlemad olidwad nüüd ühes koos rõõmsad ja õnnelikud, ja ilma kurja kõnet kartmata võttis Joosep oma naese enese juurde ja oli ta wastu surmani auupakkis, kui oma Jeesanda Tema wastu.

VII.

Jumala kohus.

Kurjus ei uinu, kurjad leeled ei waikine. Üks kirjatundjatest, nimega Annin, juhtus sel ajal Naatsaretti tulema ja astus ka Joosepi kotta sisse nagu midagi tellima, kuna ta tõe poolest aga hoopis teise asja pärast siia tuli. Ta tahtis nimelt ise oma filmaga näha saada, kas see kõik tõsi on, mis temale sest neitsist jutustati, sellest Jerusalema templi elanikud nii palju kiitlesiwad.

Maria oletut nähes ruttas ta Jerusalemma koha tagasi ja teatas seda lugu ülempreestrile ning ka terve preestrite kogule, üteldes: „Teie kiitlesite liig palju wana puusepp Joosepi diglastest meelest, aga nüüd on ta ometi suuresti patustanud! Neitsit, keda ta Issanda templi juurest oma hoole ja kaitsmise alla wõttis, ei ole tema mitte puhtuses jõudnud hoida. Nad on roojaseks saanud Jehowa ees!“

Sedamaid saadeti saadikud Jerusalemast Naatsaretti asja järele kuulama, sest seda nõuudis templi auu, seda nõuudis Issandale antud tõutus igaweste neitsiks jääda.

Saadikud leidsiwad nõnda, kuidas kirjatundja Annin oli rääkinud, ja nad tõiwad Maria ühes Joosepiga templi juurde waimuliku kohtu ette, kus ülempreester Neitsi Mariale nõnda ütles: „Sina,

tes ja templi juures kaswades selle kõigetõrgema auu osalifets said: kõigepühamas paigas paltwetamas káia, fina oled oma Issandat unustanud! Kuidas wõisid sa ometi nii kaugele langeda? kuidas wõisid sa kõil jeda head unustada, mis Jehowa sulle teinud? Toiduks oli sul taewa roog, sagedaste kuulsid ja inglite laulu, ja siiski wõisid sa jeda kõil unustada ja langeda?!"

"Nii tõeste, kui Issand Jehowa elab," kostis püha Neitsi pisar filmil, "nii tõeste olen ma puhas, olen oma tõutusele truults jäänud, ei tunne ma enesel selles asjas süid!"

Maria wabandamise sõnu ei pandud aga miiskgi, waid ülempreester wõttis nüüd ka Joosepit, jeda wana õiglast meest, tõreleba ja ütles tema wastu: "Mis oled sa ometi teinud! Kuidas julgesid sa temasse puutuda?"

"Nii tõeste kui Jehowa elab, olen ma oma naesest puhas," lausus õiglane Joosep, aga ka tema wabandust ei wõdetud kuulda. Ülempreester taples aga edasi: "Sa ei tahtnud oma kaela Jehowa ees kumardada, et su sugu õnnistatud oleks saanud, ja ei kuulutanud Israeli laste ees awalikult oma abielu, waid patustasid salaja neitsiga, jeda Issandale on annetud. Sellepärast peate teie mõlemad „Sumala kõhtu“ alla langema, peate mõlemad wiha-wett jooma, et Jehowa teie süi kõitide ees awalikuks wõits teha."

Mõnda nimetatud „Sumala kõhut“ toimetati täiesti Moosese seaduse järele, mis abielu püha-

duse rikkujatele enne ette loeti. See seadus on ülespandud 4. mas Moosese raamatus wiindamas peatükis, mis lühidalt nii käib: Ja Jehowa rääkis Moosese wastu ja ütles: „Räägi Israeli laste wastu ja ütle neile: Kui kellegi mehe naene on kõrwale läinud ja wallatust ta wastu teinud, et keegi on tema juures maganud, ja see on tema mehe silma ees teadmata ja ta on roojaselt saanud, ja ep ole tunnistusmeest tema wastu, siis peab mees oma naese preestri juure wiima ja peab ohwrianniks ta pärast wiima ühe kannu odra jahu, ei ta pea mitte õli senna peale walama ega wiirukit senna peale panema, sest see on roaohwer kahtlase meele pärast, üks mälestuse ohwer, mis ülekõhtu meele tuletab. Ja preester peab teda ligi wiima, ja teda Jehowa palge ette panema.

Ja preester peab püha wett wõtma ühe kivi-riista sisse, ja pörmust, mis püha maja pöranda peal on, peab preester wõtma ja wee sisse-panema. Ja preester peab naese Jehowa palge ette panema seisma ja naese pea paljaks tegema, ja peab mälestuse roaohwri ta käte peale panema; see on roaohwer kahtlase meele pärast, ja preestri käes peab wiha-weft olema, mis äraneedmist saadab.

Ja preester saab teda ära wanduma ja naese wastu ütlemata: Kui ep ole ükski mees su juures maganud, ja kui sa pole mitte oma mehe juurest kõrwale läinud roojuse tee peale: siis ärgu olgu sulle ühtegi wigast sestsamast wihaft weest, mis äraneedmist saadab.

Ja preester peab wiha-wee, mis äraneedmist saadab, naesele juua andma, et wesi, mis äraneedmist saadab, tema sisse läheb wihaks weets... Ja kui ta temale wee saab juua annud, siis peab sündima, kui ta roojaseks saanud ja wallatust teinud oma mehe wastu, et wesi ta sisse wihaks läheb... ja naene peab oma rahwa seas sajatamiseks saama. Aga kui naene ep ole mitte roojaseks saanud, waid puhas on, siis peab ta ilma wigata olema."

Sust niisama tehti ka mehega, kui naene tema üle kahtlane oli.

Et aga Joosep ja Maria kumgi ennast süidlaseks ei tunnistanud, siis langefiwad nad mõlemad ühesuguse karistuse alla. Esite jootis ülempreester Joosepit, siis Mariat selle wiha weega, mis iseäralist haigust kõhus ja niuetes pidi sünnitama, ja äraneedmist saatma; aga waata, neile ei olnud sellest wähematgi wigaga, nõnda et kõik seda wäga imeks paniwad: kuidas wõid nende patt nii warjule jääda. Ülempreester aga ütles: „Kui Issand teie sees pattu ei leidnud, siis minge rahuga“, ja lastis neid minna.

Joosep ja Maria, kes endid alandlikult esiwanemate seaduse alla heitsiwad, läksiwad nüüd rõõmuga koju tagasi ja liitsiwad Jehowat Israeli Jumalat.

VIII.

Püha öö Betlemmas.

Pea pärast seda andis Rooma keiser Augustus käsu wälja, et kõiges tema määratuma riigi rajades peab üleüldine rahwa hingekirjutus ette wõetud saama, mis tarbeks iga meest senna linna kästi minna, kust tema esiwanemad pärit oliwad. Sellepärast läksiwad ka Joosep ja Maria Naatsaretist Betlemma — Daaweti linna, sest nad oliwad ju kuninga Daaweti suost.

See sündis 5508. mal aastal pärast seda, kui Jumal meie esiwanemad Nadama ja Ewa Paradiisi aiast wälja aias ja neile tõutas Lunastajat saata.

Prohwet Daaniel kuulutas juba 490 aastat ette, mil see tõutatud Lunastaja maa peale pidi ilmuma. See aeg jõudis ligi. Juuda rahwas oli sel ajal Rooma riigi walitsuse all. Kõik ettetähen-
dused ja prohwetide ettekuulutamised Snnistegija ilmumisest oliwad kas juba täide läinud ehk täide minemas; ka walitses sel ajal üle maailma rahu aeg, mis, prohwetide Jesaia ja Mika ettekuulutamiste järele, selle Rahuwürsti ehk Rahutooja tulemist tähendas, kes taewast ja maad pidi lepitama. (Jes. 2, 4; Mika 4, 3; 5, 5).

Betlem, kuhu Joosep ja Maria läksiwad, on wäikene linnakene Jerusalemast lõuna pool, Naatsaretist arwata kolme päewa teed. Enne oli selle linna nimi Ewrata. Siin pidi prohweti ettekuulutamise järele Snnistegija sündima. Kohkem kui 700 aastat tagasi saidwad Ebreja rahwas seda juba teada ja waatasiwad selle weikese linna peale suure auustusega ning tuletasiwad prohwet Mika

Tuulutust meelde: „Ja sina Betlem (Ewrata) Juuda maal, sina ep ole milgi kombel wähem Juuda wüstide feast, sest sinust peab wälja tulema walitseja, kes minu Israeli rahwast kui karjane peab hoidma.“ (Mika 5, 1).

Rolmandama päewa õhtul Betlemma jõudes leidiswad aga Joosep ja Maria linna rahwaga juba nii täidetud olewat, et wäikese hinna eest enam kusagil majas aset saada ei olnud, ka oma sugulase Salome juures mitte, kes Betlemmas elas. Sellepärast pidiswad nad, kui waesed inimesed, linnast wäljas kuhugil ligidal warjupaika otsima. Nad läksiwad karjaste palwele, sest lageda peale ei olnud ju kudagi wdimalik jäeda: Maria mahasamise aeg oli käes. Et ilm õhtul ütlemata ilus ja wagane oli, siis lubasiwad karjatsed heameelega ühe koopa neile öö-korteriks, kuna nad ise karjaga ditsele jäiwad. „Mul on üsna hea meel, et neile waestele inimestele warjupaika lubasime,“ ütles üks karjastest, koopa juurest kaugemale minnes: „see wanamees ja tema tütar näitawad wäga jumalafartlikud inimesed olewat, keda tuleb auustada.“

Siin alwas loopas, kuhu karjatsed paha ilmaga lojused warjule ajasiwad, tõi nüüd Neitsi Maria poja ilmale, kes on Jumal-Snimene, see Rahuwürst, see Snnistegija, ja mähtis Teda mähtmete sisse, mis ta Naatsaretist kaasa oli wdtnud, ja pani sõimesse magama, sest paremat, pehmemat aset loopas ei olnud. Joosepit sünitamise filmapilgul seal ei olnud, ta oli linna wanaema Salome

järele läinud; kui nad tagasi jõudsid, magas juba lapsukene sõimes.

Neitsi Maria tõi poja ilma vähemagi waluta ilmale, wõttis ta oma käte peale, suudles teda ja hüidis imestades: „Armas lapsukene! kuidas hoian ma Sind, kes Sa kõik maailma oma wägewa käega ülewel pead, nüüd oma nõrga käte peal? Suur on sinu alandus, wägede Issand?“ Selle peale mähkis ta lapsukese kinni, pani sõimesse ja kummardas ise kõige enne lapsukese kui Jumala ette maani, kuna koobas taewalikus walguses säras ja inglite hulk sõime kohal õhus laulis: „Uu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest hea meel.“ Silmi üles tõstes tundis püha Neitsi inglite hulgas koha peaingli Raabrieli ära, kelle hoolets taewast ka pühal õöl rõõmukuulutamine Snnistegija sündimisest Betlema karjastele oli antud.

Õige paar wersta sündimise koopast kaugel seisis üks torn, mida Aberi torniks hüiti. Selle lähedal olivad karjatsed õitsel. Dõsel pugesiwad teised torni sisse, kuna ainult kolm wahi peale jäitwad.

„Sarnast ilusat ööd ei ole mina küll enne weel näinud, kui tänane on,“ ütles üks karjane: „ja waadake, mis sugune iseäralik walgus seal linna lähedal paistab?“

„Ma olen kuulnud,“ kostis teine selle peale, „et taewa inglid ilka ilusatel öödel maa peale tulla wagadele rõõmsaid sõnumid tooma. Kes teab, kellele

nad Betlemmas nüid saavad ilmuma, on ju seal igast küljest inimesi koos."

"Kui see tõeste inglite walguš peaks olema", ütles jälle esimene, "siis on nad küll tõeste selle wanamehe ja tema tütre juurde tulnud, kellele meie endi koopas ruumi lubasime. Ma ei tea miks, aga mulle tuleb nii ette, et need mitte liht inimesed ei ole."

"Mis sa nüid tühja räägid", kostis teine: "nad wõitwad küll wagad ja head inimesed olla, aga lihtsad on nad ka: waesuse pärast ei antud neile ju linnas korterit, ega seal siis ruum weel nii otfas ole. Wanamees ise ütles: ta pakunud hõrga müüa, mis neil kaasas oli, et korteri ja ülespidamise raha saada ja hingemaksu keisrile tasuda, aga pole nii ruttu ostjaid leidnud, pealegi weel hingamise-päewa õhtul."

"Kas teate ka", ütles korraka kolmas karjane, kes selle aja wagusi pealt oli kuulanud: "minu arwamine tänase iseäralise ilma ja selle imeliku walguše kohta on hoopis teine: mõne kuu eest käis Hebronist üks meie sugulane siin ja teatas sealt imelikka lugusi, mida raske on uskuda."

Siin jutustas see karjane lugusi ülempreestri Sataria kojast ja Ristija Joannese sündimisest, mida meie ewangeliumist teame, ja lisas siis lõpetus weel juurde. "Ülempreester Satarias ütelnud poja nimepanemise juures ka seda, et warsi Messias saada ilmuma. Kas ei ole see see püha õõ, mil Iisraeli ootus täide läheb? Kest õõ on juba wist

mööda, esimene nädala päew (pühapäew) algab. Ma ootan igatsusega, mis uudist ta meile saab tooma. Juba ammugi tahtsin ma seda teile jutustada, kuid kartsin, et minu kõnet naeruwääriliseks saate pidama."

"Mikspärast naeruwääriliseks?" kostis esimene karjane: "kas meie siis Iisraeli mehed ei ole? kas meie Lunastajat ei oota?.. Aga ometi see walgus, see iseäraline walgus? Waadake, see otsegu lähineks meile!"

Ja äkitselt paistis ülevalt imelik walgus otse nende peale ja nad ehmatastiwad üpris wäga. Aga sedamaid ilmus neile Issanda ingel (peaingel Raabriel) ja ütles: "Arge kartke! sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama. Sest teile on täna Taaweti linnas Dn-nistegija sündinud, kes on Issand Kristus. Ja see olgu teile täheks: teie leiate lapsukese mähitud ja sõimes magawat." Ja korraga ilmus taewa peal palju inglisi, kes Jumalale kiidu laulu laulsiwad: "Auu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest hea meel."

Kui inglid jälle ära kadusiwad, siis ütlesiwad karjatsed üks teise wastu: "Sõimes, sõimes peab see lapsukene Kristus magama. Oh mis imelik, mis arusaamata? Siiski on seda Issanda ingel kuulutanud: tõsi ta peab olema. Aga kus sõimes? Kas tõeste meie endi laudas? Kas see noor, waitse näuga naisterahwas tõeste siis Dn-nistegija emaks on saanud? Oh kui õnnelikud olеме meie, kui see

Kõik nii on! Oh mis suurt auu on siis Jehowa meile näitnud!”

Rõõmu hüietega ajasivad nad ka teised karjatsed üles ja rääkisivad neile imeasju, üteldes: „Et läki nüüd Betlemma ja waadalemi seda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teada annud.”

Ja nemad tulid koopasse ja leidsid kõik nõnda, nagu ingel neile oli kuulutanud: sõimes magas väike sündinud poeglaps, puhta walge mähtmetesse mähitud; sõime taga olivad härg ja eesel, mille selgas Neitsi Maria Naatsaretist tulles istunud, kinni; sõime ääres seisivad Joosep ja Maria põlwili ja wahtisivad üksikülmi Jumaliku lapsukesse peale, kuna wana Salome natuke maad kaugemal kása tänus taewa poole tõstis.

Rõõmuwärin käis karjaste südametest läbi, kui nad seda lapsukest nägivad. Auukartuses langeiswad nad maha ja kummardasivad maani sõimes magawat lapsukest kui Jumalat, ja rääkisivad siis ka kõigile, mis nad kuulnud ja näinud. Iseäranis mõjus see kõne Neitsi Mariale südamesse ja ta pidas need sõnad eluotsani meeles.

Karjaste läbi saidwad pea mitmed ka Betlemmas teada, et Snnistegija ilmale sündinud. Mitmed uskusiwad nende juttu ja tõttasiwad koopa juurde imet waatama ning Kristust kummardama; mitmed ei uskunud aga mitte, waid raputasiwad kahtlaselt pead ja pidasiwad asja naeruks. Iseäranis imelik ja uskmata näitas neile see, et Kristus, karjaste tunnistuse järele, koopas oli sündi-

nud, mis ju sugugi tulewase Israeli kuninga ole-
kuga (nagu nad Kristusest mõtlewad) ühte ei
sõlbanud.

Siiski oli Neitsil Marial esimestel päetwadel
pärast sünnitamist wõderastega wäga palju tegemist
ja ei jõudnud kõige küsimeste peale kosta, mis temale
mitmelt poolt ette pandi. Ka jutustati rohkestest
neist imetegudest, mis pühal ööl, otse kesköö tunnil,
sünninud seal sündinud, nagu: et Betlemmas sün-
nitamise koopa lähidalt talju seest korruga selge
wee hallikas wälja hakkanud jooksuma, et kusgil kau-
gemal suur kuulus ebajumalate tempel kofku lan-
genud, et mitmes kohas lilled talwel ditsema löö-
nud, et mitmed taewa peal korruga kolm päikest
näinud j. n. e.

Et Kristus just kesköö tunnililmale pidi sündima,
sellest kuulutab juba Salomon oma tarkuse raamatust
(18, 14—15) ette, kui ta ütleb: „Kui õige waike-
ast üleüldse, ja kesköö aeg diete jõudis, siis kar-
gas Su Sõna, kel kõik wõimus läes, taewast
kuninglikuisi auujärjisi kui wali sõjamees kesk senna-
maale, mis hukatuse wäärt.“

Ka selle poolest on kõik wanaaja kirjamehed
ühes nõuus, et Snnistegija sündimine nimelt lau-
päewa öösel wastu pühapäewa oli, nõnda siis
esimesel nädala päewal, s. o. pühapäewal.

Esimesel nädala päewal lõi Jumal walguse;
esimesel nädala päewal hakkas Israeli lastele
taewast mannat sadama; esimesel nädala päewal
sündis Snnistegija pühast Neitsist ilmale; esimesel

nädala päeval tõusis Kristus kui pörguriigi ära-
toitja furnuist üles; esimesel nädala päeval tuli
Püha Vaim apostlite peale.

Jeesuse Kristuse sündimise mälestust pühitseb
ristikogudus Jõulu esimesel pühal. Teist Jõulu
püha pühitsetakse Jeesuse Oma Neitsi Maria auuks;
ka tuletab kogudus sel päeval wana diglast Joosepit
meelde.

Õnnistegija sündimise püha hakati juba apost-
lite ajal pühitsema. Apostlite seadustes on öeldud:
„Wennad, pidage püha päivi ja esitaks Kristus
sündimise päewa, mis teie peate kümnema kuu (Det-
sembri) 25-mal päeval pühitsema. Pühitsege
Kristuse sündimise päewa, sest Jumala see Sõna
sündimise läbi Neitsist Mariast on meile sel päe-
wal niisugune arm lunastuseks antud, mis meie
ei tohtinud lootagi.“

IX.

Nimi „Jeesus“.

Rahesandamal päeval pärast sündimist lõigati
lapsukene Juuda rahwa seaduse järele ümber ja pandi
Temale nimi Jeesus, mis tähendab Lunastaja,
nagu see Jumalast Enesest peaingli Raabrieli läbi
käästus sai, kui see Neitsi Mariale rõõmusõnumit
kuulutades Naatsaretis ütles: „Sina pead temale
nime panema Jeesus, sest Tema peastab oma rahwa
nende pattudest.“

Rui ülistuur tähendus sellel nimel „Jeesus“ on, seda näeme Snnistegija enese sõnadest, mis Ta enne oma taewaminemist jüngeritele ütles: „Minu nimel peawad nemad kurje waimusid wälja ajama, uusi keeli rääkima, ussa üleswõtma, ja kui nemad surma joomist peakõwad jooma, ei pea neile sest ühtegi wiga saama, haigete peale peawad nemad kása panema, siis saawad nemad paremaks.“ (Mat. 16, 16).

Uga need seitsekümmend tulid röömuga tagasi, ja ütlesid: „Issand, kurjad waimudki on meie meelewalla all Sinu nimel.“ (Luk. 10, 17).

Ja Jeesus wõttis ühe lapsukesese ja pani seda nende keskele seisma, ja wõttis teda sülesse ja ütles neile: „Kes iial ühe niisuguse lapsukesese minu nimel wastu wõtab, see wõtab mind wastu, ja kes iial mind wastu wõtab, see ei wõta mind, waid Teda wastu, kes mind on läkitanud.“

Uga Joannes wastas temale ja ütles: „Spetaja, meie nägime ühte Sinu nimel kurje waimusid wälja ajawat, kes meie järele ei käi, ja meie oleme teda keelanud, sest et ta meie järel ei käi.“

Uga Jeesus ütles: „Urge keelake teda mitte; sest kedagi ei ole, kes ühe wägewa teu minu nimel teeb, ning wõib sedamaid kurja minust rääkida... Kes iial teib joodab karika täie weega minu nimel, sest et teie Kristuse pärast olete, tõeste mina ütlen teile: see ei pea omaft palgast mitte ilma jääma.“ (Mark. 9, 36—41).

Pärast Jeesuse taevaminemist tegivad pühad apostlid Tema nimel väga palju imetegusid, millest mitmed ka „Apostlite tegude raamatus“ ülesse on pandud, näituseks: „Aga Peetrus ütles (sellele, kes ema ihust jalutu oli, teda kanti ja pandi pühakoja ukse ette andid paluma): Hõbedat ja kulda ei ole mul mitte, aga mis mul on, seda annan mina sulle: Jeesuse Kristuse nimel, kes Naatsaretist on, tõuse üles ja kõnni. Ja ta hakkas tema paremasse kätte kinni, ja aitas teda üles; ja sedamald jäid tema jalapidiad ja luupeksed tugevaks; ja tema largas üles, seisis ja kõndis. Ja kõik rahvas nägi teda kõndivat ja Jumalat kiitvat.“

Aga Peetrus kostis rahvale: „Usu läbi Tema (Jeesuse) nime sisse, on Tema nimi sellesinatse kinnitanud ja on temale selle õige terwise annud teie kõikide filma nähes. Siis olgu teile kõikidele ja kõigele Israeli rahvale teada, et Jeesuse Kristuse nimel Naatsaretist, teda teie olete risti lõõnud, teda Jumal surnuft on ülesäratanud, sellesinatse läbi seisab seesinane fiin teie ees terve. Ja ühegi muu sees ep ole õnnistust; sest ühtegi muud nime ei ole taeva all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks saama.“ (Ap. teg. 3, 6—9, 16 ja 4, 10—12).

„Jumal on temale annud nime, mis ole iga nime on, et Jeesuse nimel kõik nende põlmed peavad endid nõustama.“

kes taewas ja maa peal ja maa all on.“
(Wilib. 2, 9—10.)

Jeefuse nimel on igal ajal ja igas kohas suur wägi, ja mitte üksi uskjate suus, waid ka uskmata inimeste suus. Meie kuulsiime, et juba Jeefuse Kristuse maapealse elu ajal mitmed, kes sugugi tema järelkäijate hulgast ei olnud, tema nimel suuri asju toimetasiwad. Ka pärast Issanda taewaminemist tarwitasiwad uskmataid Jeefuse nime, et selle läbi wägewaid tegusid teha. Nõnda loeme Apostlite tegude raamatust (19 peatük), et ülema preestri Skewa seitse hulkujad poega, kes kurjade waimude wannutajad oliwad, Issanda Jeefuse nime nende peal nimetasiwad, kes kurjast waimust waewatud olid, ja ütlesid: „Meie wannutame teid (kurje waimusid) Jeefuse poolest (Jeefuse nimel), teda Paulus kuulutab.“

Jeefuse ümberlõikamise ja nimepanemise mälestust pühitseb kristlik kogudus 1-sel Januaril ehk Määri päewal.

X.

Kolm tarka Hommiku maalt.

Kuna Joosep ja Maria ühes lapse Jeefusega alles Betlemmas wiibiswad, waata, siis tulid targad hommiku poolt Jerusalemma ja ütlesid: „Kus on see sündinud Juuda rahwa kuningas?“

„Sest meie oleme tema tähte näinud hommiku maal, ja oleme tulnud teda kumardama.“

Kui nüüd kuningas Herodes seda kuulis, ehmatas tema wäga ära, sest ta kartis oma walitsuse käest minewat. Kohe laskis ta kõik ülemad preestrid ja kirjatundjad rahwa seas kokku kutsuda ja kuulas neilt, kus Kristus pidi sündima. Temale kosteti, et Betlemmas Juuda maal, sest nõnda olla prohwetid ette kuulutanud. Siis kutsus Herodes targad salaja, ja kuulas neilt dieti seda aega, mill see täht oli paistnud. Ja tema läkitas neid Betlemma ja ütles: „Minge ja kuulake dieti hästi lapsukest järele, ja kui teie teda leiате, siis tulge kuulutage ka mulle, et ka mina tulin teda kumardama.“

Jerusalemast wälja jõudes nägid targad, et täht, mille järele nad hommikumaaalt Jerusalemma oliwad tulnud, jälle nende eel käis. Tähte nähes said nad üpris wäga rõõmsaks, ja tuliwad tema juhatusel Betlemma ning läksid sinna kotta sisse, kuhu täht seisma jäi. Siin kojäs leidsiwad nad lapsukese Seesuse Maria tema emaga, ja heitsid maha ja kumardasid teda, ja wõtsid oma waranduse lahti, ja wiisid temale andeid: kulda, wiirukit ja mirrit. Ning et Sumal neid käskinud unes, et nemad mitte ei pidanud Herodese juurde tagasi minema, läksid nemad teist teed tagasi oma maale.

Nõnda jutustab meile püha ewangelist Matteus, ilma et ta lähemalt teataks, kes need targad oliwad.

Et Kristust ka paganad kaugelt maalt kum-

mardama tulewad, seda kuulutatiwad mitmed pühad mehed Iisraelis ette, iseäranis selgeste aga kuningas Taawet, kui ta laulis: „Suure mere ja saarde kuningad toowad andid; Arabia ja Seba kuningad toowad meelega. Ja kõik kuningad kummardawad teda, kõik paganad teeniwad teda. Sest ta peastab ära waese, kes kiskub, ja wiletsa ja selle, kellel ep ole abimeest. Tema ette heidawad maha põlwili pöüdsesmaa rahwas. Temale antakse Seba kullast ja kõik saawad õnnistatud tema sees (Paul 72). Kõik paganad, keda Sa oled teinud, saawad tulema ja Su ette kummardama, Iisand? ja Sinu nime auustama. Sest Sina oled suur ja teed imeasju; Sina oled Jumal, Sina üksi“ (Paul 86).

„Ei ma lähe oma poja warju alla, ei ma astu oma woodi aseme peale, ei ma anna und oma silmle, ega tultumist oma silma-laugudele; kuni ma saan leidnud ühe paiga Jehowale ja hooned wägetwa Jakobi Jumalale. Ennæ, meie oleme seda kuulnud Swratas (Betlemmas) olewat, meie oleme seda leidnud metsa wäljade pealt. Meie tahame minna tema hoonete juurde, meie tahame kummardada tema jalgealuse järje ette.“ (Paul 132.)

Kristuse ilmumise aeg sai hommikumaal juba prohwet Daanieli läbi teada antud, kes Kaldea maa kuninga Nebukadnetsari kâsu järele kaua aega Pärsia maal elas ja siin täheteadlaste ja ülepea pagana tarkade ülemaks oli. Ka kuulutas ükstõsine Mesopotamia maa tark, prohwet Bileam,

ligi 1450 aastat enne Kristust ette, et „täht saab paistma Jakobist.“ Nii oli siis Õnnistegija ilmumise aeg enam ehk wägem selgeste teada, ja nad ootasiwad ainult iseäranis märki looduses, mis neile ka tõeste ühe imeliku tähe näul taewa peal ilmus.

See täht hakkas hommiku maal pea pärast seda paistma, kui peangel Raabriel Meisi Mariale Naatsaretis Õnnistegija sündimist ette kuulutas, i. o. umbes üheksa kuud enne Kristuse ilmumist. Tähte nähti ühel ajal Pärsias, Arabia maal, Siirias ja Aftiopias ehk Seba kuningriikis, ja koke kogusiwad endid targad nõuupidamistele kokku, et saadituid endi hulgast wälja walida, kes seda tähtsat inimest, kelle sündimist tähe läbi teada antakse, üles pidiwad otsima, temale andid wiima ja teda oma riikide nimel terwitama ja kummardamise läbi temale oma auukartust awaldama.

Arabia ja Siiria targad walitsiwad endi saaditufs noore, weel ilma habemeta mehe Kaspari, ja andsiwad temale kingituseks kaasa oma maa kallimat ja tähtsamat saaki wiirulit, sest nende arwamise järele pidi sest sündinud lapsukesest üks kuulus ülempreester saama, Melkisedeki wiisi järele, ta pidi kui Jumal inimese näul maa peal elama.

Aftiopia ehk Seba targad walitsiwad endi seast wana hallipeaga Melhiori, täis tarkust ja tõde, ja andsiwad talle kingituseks kaasa andid Seba kullast, sest nende arwamise järele oli Juuda maal üks kuulus kuningas ilmale sündinud, kuulsam palju,

kui Salomon oli, kelle tarkust omal ajal nende kuningaga emand imestamas käinud.

Bärsia targad walisiwad endi hulgast keskealise Baltasari, kellel hästi usaldaw nägu ja waimurikkad silmad oliwad, ta kandis ta habet, ja andsivad temale kingituseks kaasa mirrit, kui inimese pojale, kes oma suure helduse pärast kadeduse ohwriks saab langema ja surma maitsuma, sest Juuda rahwal oli pruuk tähtsamaid furnuid mirriga wdida ja neid selle läbi mädanemise eest hoida. — Kõigest sellest näeme, et pagana usu targad igauks omal wiisil neist prohwetite ettekuulutamistest aru püüdis saada, mis Kristuse kohta käiswad.

Alles tee peal saiwad Melhior, Kaspar ja Baltasar üksteisega kokku, teatasiwad üksteisele oma reisi otstarbet ja tuliwad siis ühes tähe juhatamise järele, mis muud ei olnud kui üks walguseingel, Jerusalemma, sest nad oliwad ju sellele arwamisele jõudnud, et see tähtjas lapsukene kõigewähemalt ka ühes tähtsamas linnas peab sündinud olema.

Jerusalemma juures kadus aga korraga juhataw täht nende filmist ära, ja nad oliwad sunnitud küsima: „Kus on see sündinud Juuda rahwa kuningas?“ Targad oliwad isekeskis Melhiori endile peameheks walinud ja tema nõuuandmise järele küsisiwadgi nad nii.

„Meie panime wäga imeks,“ kirjutab üks neist tarkadest, nimelt Kaspar, „kui Jerusalemmas weel keegi sellest asjast ei teadnud ja meid Herodese

läsu peale wäikese Betlema linnalase poole juhata-
tati. Herodest ei usaldanud meie siis juba mitte:
tema salakawal kõnetoon, tema metslik filmatwaade
olivad meile wäga wastu meelt.

Tähe juhatusel järele, mis Jerusalemast wälja
saades meile sedamaid jälle teed näitama hakkas
ja meid ütlemata röömuga täitis, jõudsime wi-
iwaks Betlema, kuninga Daaweti linna. Linna
äärdes karjamaa peal, teistest majadest tükk maad-
eemal, seisis üks hoopis lihtne koopa moodi ehitus,
mille kohta meie kallid täht järsku seisma jäi.
Meie katsusime edasi minna, aga täht ei liikunud
paigast. Imetspannes astusime siis majasse sisse,
mis muud ei olnud, kui üks karjaste koobas, kuhu
paha ilmaga loomad warjule aetakse. Koopa sise-
mine ruum oli aga juba rohkem elamise tua moodi
sisse seatud, mida head inimesed olivad teinud, kes
wiimastel päewadel rohkel artwul ime lapsukest
waatamas käiswad. Jah, tõeste see oli ime laps.
Niipea kui meie silmad teda nägid, nii peasis-
ta meie mõistus lahti, et meie kuulsate Israeli
prohwetite ettekuulutamisi täieste mõistisime: meie
ees ei seisnud mitte lihtne inimese laps, waid Ise
Jumal wäikese lapse näul. Muukartuses langesime
meie Tema ette põlwili ja kummardasime maani
kui Jumalat. Kõik see sündis nagu iseenesest,
nagu ühe arusaamata sala wõimu läbi, mis mitte
inimestest ei tule.

Lapsukene Jeesus, see Jumal-Inimene, istus
oma ema süles ja sirutas õnnistawalt wäikesed

käekesed meie poole, kui Tale omad anded wiisime. Ja tema ema, kui auustamise wäärt on see waga naesterahwas! Puhtus, alandus, lihtsus, Jumalalartlik süda paistiwad tal filmist. Waikselt wastas ta meie küsimiste peale ja küsis siis ka wiimaks, kes meie olla? Ehk meie küll endid igal pool ainult hommitumaa tarkadeks nimetawime, siisgi ei julgenud meie Jumaliku Lapsukesse ema, Neitsi Maria, ees salata, et meie ka tuningad oleme, et meil igal ühel omad linnad walitseda on. . . .“

Rodumaale tagasi jõudes kuulutatiwad targad koid, mis nad kuulnud ja näinud ja ülendasiwad Lunastaja auu paganate seas. Nende mälestust pühitsetakse Jõulu laupäewal, s. o. 24 Detsembril.

XI.

Neitsi lapjega templis.

Moosese seaduse järele sai iga esisündinud poeg-laps neljakümmemal päewal pärast sündimist templisse wiidud, et teda siin Jumalale pühitseda ja tema eest 5 seeklit (ligi 4 rbl. 50 kop.) lunastuse hinda maksta. Ka ei tohtinud lapse ema enne 40-mat päewa templisse minna: need oliwad puhastamise päewad. Ehk küll Neitsil Marial sarnast seaduslikku puhastamist tarwis ei olnud, sest ta jäi ju ka pärast sünnitamist ilka puhtaks neitsiks ja sai koguni weel pühitsetud, siisgi wõttis ta oma

suure alanduse pärast ka esiwanemate käsku täita, nagu püha Luukas sellest kirjutab: „Ja kui need puhastamise päewad Moosese käsudpetuse järele täis said, siis wiisid Maria ja Joosep lapsukesse Jeesuse Jerusalemma, et nemad teda siin Issanda ette pidid seadma. Nõnda kui Issanda käsudpetusesse on kirjutatud: Iga poeglaps, kes ema esimene laps on, piab Issandale pühaks hüütama.“

Seba kästis Jumal Israeli rahwa esimeste poeglaste surmast peasmise mälestuseks teha, siis kui Ta Israeli Egiptusest wälja wiis, kus wiimasel öösel ingel lõi Egiptusemaa esimesed pojad inimeste ja lojuste seast maha ldi. Sellepärast arwati nüüd iga esimest poega Issanda omaks ja ta pidi seatud hinnaga Issanda käest wäljalunastatud saama. Selle juures toodi ka ohwrit. Kiklad löid ohwriks ühe aastase weata talle (oina) ja tuike, waesed aga paar turteltuikest, ehk kaks tui poega. Üks toodi tawa- ehk põletamise ohwriks lapse eest, teine lepitamise ehk puhastamise ohwriks ema pattude pärast, mille järele preester puhastamise palwe ära luges.

Neitsi Maria lõi ohwriks kaks turteltuikest. Kulla, mida kuningad lapsele kingituseks löiwad, oli haledasüdameline ja helde ema suuremast jäust löid Betlemma waestele ära jäutanud, kes igapäew hulga kampa koopa juus andeid palumas käiswad. Ka läks lapsukesse wäljalunastamise hinnaks tükk warandust tarwis, nõnda et Egiptuse reisi jaoks hoopis wähe järele jäi, ehk küll see reis siis

alles teadmata oli. Targad olivad neile ainult nõuu annud Betlemmast ruttu laugemale minna.

Pühad kirikuisad teatawad omas kirjades, et ülempreester Sakarias Neitsi Maria templisse senna kohta seisma pannud, kus neitside koht olnud, aga mitte naeste koha peale, kuhu ta Ebrea rahwa seabuse järele seisma oleks pidanud. Kui kirjatundjad ja wariserid selle üle nurisesiwad, siis seletas wana diglane Sakarias, et Maria ta pärast sünnitamist puhtaks neitsiks jäenud. Kõik see olla Jumala wäe ja tahtmise järele sündinud, millest inimese nõder mõistus arusaada ei wõida.

Jeesusest kätte peal kõrgele tõstes, langes Neitsi Maria püha paiga ees põlvili ja ütles: „Waata, siin on Su Poeg, Sa igawene Jumal! See on Sinu Poeg, Keda Sa minu läbi lihasse lastsid sündida, et inimesi lunastada. Sina oled Teda enne kõiki aegu ilma emata sünnitanud; mina, Sinu hea tahtmise järele sünnitasin Teda ilma mehetundmata. See on mu neitsilikult ihu wili, mis Püha Waimu läbi on saadud. Sina üksi, wägede Issand, tunned seda saladust. Wõta wastu oma Poega, kes algmises Sinuga on olnud ja ei hial Sinu Jumalikust olemisest lahtunud. Wõta wastu Teda Tema maapealse ema poolt, kui esisündinud poega! Sündigu Temaga Sinu püha tahtmise järele, saagu Tema ihu ja were läbi inimese sugu peastetud.“

Rende sõnadega andis püha Neitsi lapsukesel Jeesusega ülema preestri kui Jumala asemiku kätte, kes Teda

õdige pühama paiga ees Jehowa poole ülendas ja siis Ta jälle, lunastamise hinda vastu võttes, ema käte peale tagasi pani.

Sel ajal elas Jerusalemmas üks waga ja elatand mees, Simeon nimi, kellele Püha Waim oli teada annud, et ta enne ei sure, kui Issandat Kristust on näha saanud. Egiptuse kuninga Ptolomäuse käsu järele sai Juuda rahwa seast seitsekümmend õdigetargemat kirjatundjat meest wälja walitud, et need püha kirja, nimelt Moosese ja prohwetite raamatud, Ebrea keelest Greeka keelde ümber paneksiwad. Nende meeste hulka waliti ka Simeon, ja tema osaks langes prohwet Jesaia raamatu ümberpanek. Sõnade juures „Ennäe, Neitsi saab käima peale ja toob poja ilmale“ sai Simeon korruga kahtlaseks, sest see oli ju tema arwates hoopis wõimata, et üks neitsi ilma meheta wõiks sünnitada.

„See on tõeste efsitus“, ütles ta iseeneses ja wõttis nua, et sõna „neitsi“ wälja kaapida ja selle asemel „naene“ kirjutada. Aga waata, korruga tõmbas Issanda ingel tema käe tagasi ja ütles: „Ara ole pühakirja vastu uskmata! Sa saad ise nende sõnade täideminemist nägema. Sa ei pea surema, enne kui Issandat Kristust, kes puhtast neitsist ilmale sünnib, näha oled saanud.“

Wagadufega wõttis diglane Simeon selle kuulutuse ingli suust vastu ja hakkas suure igatsusega Lunastaja ilmumist ootama. 360 aastat oli ta juba maa peal elanud, kui ühel päewal

Püha Waim tale selle rõõmusõnime tõi, et Kristus templisse ilmunud. Silmapilk ruttas wana Simeon fenna ja astus just sel minutil templi uksest sisse, kui ülempreester Satarias lapsuse Jeesuse Meitsi Maria kätte tagasi andis.

Sedamaid wõttis wanakene lapsuse ema kätte pealt oma sülesse, kiitis Jumalat ja ütles: „Issand, näid lased Sina oma sulase rahus ära minna oma sõna järele, sest mu filmad on Sinu õnnistust näinud, mis Sina oled walmistanud, kõige rahwa nähes, walgukses, paganaid walgustama, ja oma Israeli rahwa auuks.“ Siis õnnistas waga Simeon ka lapsuse wanemaid ja ütles Maria tema ema wastu prohwetlikult: „Waata, seesinane seisab seal langemiseks ja ülestõusmiseks mitmele Israelis, ja märgiks, kelle wastu räägitakse. Aga sinugi omast hingest peab mõel läbi tungima, et mitme südame mõtlemised awalikuts saaksid.“

Ra elas see kord templi juures 84 aastane lest naene Anna, Wanueli tütar. See tuli ka suure rutuga templisse, kummardas Õnnistegijat maani ja kiitis suure healega Jumalat ning kuulutas prohweti wiisil kõigile, et see lapsuke Jeesus tõeste tõutatud Lunastaja on. Joosep ja Maria aga paniwad nende elatanud wanakeste kõnesi wäga imeks.

Issanda wastuwõtmise päewa templis pühitseb ristikogudus 2-sel Webruaril ehk Küinla päewal,

kuna päew pärast seda waga Simeoni ja Anna mälestust peetakse.

XII.

Pögenemine Egiptusesse.

Jerusalemmast läksiwad Joosep ja Maria lapse Jeesusega Naatsaretti. Aga juba esimesel ööl, kui nad senna jõudsiwad, näitas ennast Issanda ingel unes Joosepile ja ütles: „Tõuse üles, wõta lapsuke ning tema ema enesega ja põgene Egiptuse maale, ja ole seal, kuni mina sulle saan ütelnud; sest Herodes püiab seda last ära hukata.“

Süda öösel tõusis Joosep üles ja põgenes ühes Maria ja Jeesusega ja oma esimese naese poja Jakobusega Egiptuse maale, ilma et kõigest sellest ühegi naabrile sõnakest oleks lausunud. Oma wäitese waranduse paniwad nad eesli selga, kelle selga ta ema lapsukesega istus, kuna Joosep ja Jakobus jala käisiwad. Ühes kohas tee peal sattusiwad nad rööwlite kätte, kes nende eesli käest ära tahtsiwad wõtta, sest muud suuremat warandust ju neil ei olnud. Aga niipea kui noor rööwlite peamees Tiitus seda imeilusat last nägi, nii imestelles ta wäga ja ütles: „Kui Jumal Ise inimese näul ilmutis, siisgi ei wõiks Ta sellest lapsukesest ilusam olla.“ Ja ta keelas oma seltsimehi neile wähematgi kurja tegemast, ning saatis weel ise reisijaid kuni Egiptuse piirini. Jumalaga jättes ütles tale Neitsi Maria:

„Tea, et see Papsukene, keda sa nii hoolega kaitse-
sib, kord sulle rohkesti tasuma saab. Jäta aga
kurjad teud maha.“ Need sõnad tungisivad rööw-
lite peamehele otse südamesse ja sest ajast saadik
hoibis ta ennast kuritöödest eemale, kuna aga tema
seltskond tema nimel edasi rööwis. Wiimaks, ühe
hulga aastate pärast, wõeti see terwe seltskond
linni ja nende peamees, nüüd juba kaunis elata-
nud mees, mõisteti poomise surmale risti külges.
See oli seesama rööwel, kes Jeesuse suust risti
sambas need üpris kallid trööstiwad sõnad kuulis:
„Täna pead sa Minuga Paradiisis olema.“

Miipea kui püha perekond üle piiri Egiptusesse
jõudis, nii koge kukkusiwad terwel maal kõik eba-
jumalad kummuli, nagu seda prohwet Jesaias ette
oli kuulutanud, üteldes: „Waata, Issand istub
kerge pilwe peal ja tuleb Egiptusesse, ja Egiptuse
maa tühjad jumalad peawad Tema pale ees wabi-
fema.“ (Kerge pilwe tähendab siin püha Neitsit
Mariat, kelle süles istudes Snnistegija Egiptusesse
tuli.) Suur oli ehmatuse üle Egiptuse maa selle
imeteu pärast, ja targad seletasiwad üsna dieti,
et Israeli Jumal Egiptuse maad kaitsema tulnud.

Jermopoli linna wärawas seisis üks määratu
suur ja ilus puu, mida Egiptuse rahwas pühaks
pidasiwad ja seda kummardamas käisiwad; ka ohwer-
dasiwad nad selle puu all.

Linnale lähinedes istus Neitsi Maria, lapsu-
sest Jeesust süles hoides, selle puu alla pisut puh-
kama, sest ilm oli liig palaw. Aga waata, nii

Tohe lastis see määratu pärsea puu oma oksad longu ja warjas wäsinuid päitese kuumuse eest. Sest ajast saadik jäitwadgi selle puu oksad longu ja tema lehta hakati mitmesuguste haiguste arsti-rohuks pruukima. Ebajumalate templis Sermopolis kukusiwad kõik wäärjumalad tükkideks, kui püha perekond linna jõudis. Nõndasama sündis ka ühes suuremas alewis Sireenis, kus 365 ebajumalat ühekorraga puruks läksiwad, niipea kui Neitsi Maria püha lapsukesega senna tuli. Ahastus ja hirm oli paganate seas suur, nuttu ja kaebamist olitwad kõik kohad täis. Nõnda läks tõeks, mis prohwet Jeremias Egiptuses elades wäärjumalate preestritele oli ette kuulutanud, et kõik nende tühjad, kättega tehtud jumalad siis puruks minna, kui Neitsilik-Emma Lapsukesega, kes peale sündimist sõimes puhanud, senna maale tulla.

Seda ettekuulutamist mäletades maalisiwad Egiptlased sagedaste niisugusid tujusid, kus neitsi asemel peal maas on ja tema kõrwal sõimes wäikene mähtmetesse mähitud lapsukene magab, ja kummardasiwad neid.

Kord küsis kuningas Ptolomäus preestritelt, mis see pidi tähendama, ja sai wastuseks, et see üks suur saladus olla, mida keegi püha mees ettekuulutanud ja mille täideminemist nad oodata.

Sermopolist asus püha pere Iliopoli linna lähedale Nasarea alewisse elama. Runa Joosef Jakobusega alewisse läks korterit kuulama, jäiwad teised ühe wiigipuu alla puhkama. Uga waata

imet: wiigipuu läks tsestelt pooleks, ladwast tüweni ja lautas omad oksad nagu telgi Neitsi Maria ja Jeesuse üle, ja puu juurde alt jooksis torraga puhta wee allikas wälja, millest tänapäewanigi weel ümberkaudne rahwas joogi wee wõtawad, sest muud wee soont seal lähidal ei ole. Seda allikat nimetatakse „Püha Neitsi“ allikaks ja rahwas peab seda kohta wäga suure auu sees.

Egiptusesse jäi püha pere kunni Herodesese surmani. Mõned arwawad seda aega kahe, mõned wiie, mõned seitsme aasta peale.

Kuna püha pere Egiptuse maale põgenemisel oli, sündiswad Juuda maal hirmsad asjad. Kui Herodes kuulda sai, et targad omale maale tagasi läinud, siis sai tema wäga wihaseks, läkitas oma sõjamehed wälja ja laskis ära tappa kõik poeglapsed Betlemmas ja kõigis tema rajades, kes olid kaheaastased ja nende järgmised, seda aega mööda, mis tema hästi oli tarladelt kuulnud. Tapetud sai Betlemmas üleüldse 14000 süita poeglast, kelle mälestust ristikogudus päew peale Jõulu pühitseb.

Kui Herodes sai ära surnud, waata, siis näitas ennast Issanda ingel Joosepile unes Egiptuse maal, ja ütles: „Tõuse üles, wõta lapsukene ja tema ema enesega, ja mine Issraeli maale, sest need on surnud, kes lapsukese hinge püidsid.“ Joosep tegi nõnda, kuidas ingel oli käskinud. Aga kui tema kuulis, et Arkelaus Juuda maal kuninga oli oma isa Herodesese asemel, kartis tema

sinna minna, ja läks Jumala juhutamise järele
Kalilea maale Naatsaretti elama.

Süita laste tapmise jutt oli siis juba waikinud,
ja igamees kõneles jälktusega kohutawasti Herodese
surmast, keda ussid elusalt ära söönud.

XIII.

Neitsi Maria leiab lapse Jeesuse piihas-kojas.

Naatsaretis kaswas nüüd Jumalik Lapsuke, ja
sai kangeks waimust, täis tarkust ja Jumala arm
oli tema peal. Igal aastal käiswad Tema wanemad,
Joosep ja Maria, Jerusalemmas Baasa-
pühiks, et Juuda rahwa kombe järele templi juu-
res ohwerdada. Kui Jeesus kaheteistkümnne aasta-
seks sai, siis wõtsid nemad ka Tema enestega ühes
Jerusalemma. Seitsme päewa pärast koju poole
tagasi minnes ei olnud aga Jeesust mitte nendega,
ta jäi linna maha, ilma et wanemad seda oleksi-
wad teadnud, waid nad arwasiwad, et ta sugu-
laste ja tutwatega juba ees ära on läinud. Kui
nad teda õhtul ilma asjata sugulaste ja tutwate
juurest olid otsinud, siis said nad wäga rahu-
tuks ja pöörasiwad teelt tagasi Jerusalemma.
Silmatweega kurtis Neitsi Maria oma ainust poega
taga ja mõistis siin juures ka iseenele rohkest
süüd, et ta lapsukesel lastnud filmast kaduda. Kui

hõlpsaste võida ta nüüd paha inimeste seltsi sattuda, ja kas vast temale hulga rahva seas mitte õnnestust ei juhtunud? Sooja sõnadega trööstis wana õiglane Joosep oma kaitsealust ja püüdis tema emalikus südames lootust alal hoida, et nad oma lapse jälle terwelt kätte saawad.

Kolm päewa otsiswad nemad Jeesust Jerusalemmas taga ja wiimaks leidsiwad teda pühaskojas istumat kesh õpetajate ja kirjatundjate seas, neid kuulwat ja neilt küsivat. Aga kõik, kes Teda kuulsid, panid tema mõistust ja tema kostmisi wäga imeks.

Üks 12-aastast poega pühaskojas õpetajate ja kirjatundjate keskel nähes, ehmatasiwad Joosep ja Maria wäga ära, ja Maria, tema ema, ütles tema wastu: „Poeg, miks Sa meile nõnda oled teinud? Waata, sinu isa ja mina oleme sind dieti waetwaga otsinud.“

Aga Jeesus ütles nende wastu: „Mis see on, et teie mind olete otsinud? Kus teie ei teadnud, et ma ses pean olema, mis minu Isa päralt on?“

Ja nemad ei mõistnud seda sõna, mis Ta neile rääkis. Ja Tema läks nendega alla, ja tuli Naatsaretti, ja kuulis nende sõna kõigis asjus. Aga tema ema, Neitsi Maria, pidas kõiki neid sinatõid sõnu omas südames, mis ta poja suust templit oli kuulnud.

Ja Jeesus kaswas tarkuses ja pikkuses, ja armus Jumala ja inimeste juures. (Lut. 2, 40—52).

Warsi pärast seda suri wana õiglane Joosep ära ning Neitsi Maria pidi nüüd ainult oma näpu-
tööga kõi sed teenima, mis tema enese ja poja üles-
pidamiseks tarwis läks. Joosepi esimese naese
lapsed elasivad nendega ka ikka weel ühes ja näi-
tasivad iseäralist auupaktumist nii hästi Maria
kui ka Jeesuse wastu üles, aga endi ülespidamise
eest suutsivad nad juba ise muretseda. Jakobus
käis wäljas töös, kuna Juudas isa ametit kodus
edasi pidada katsus ja sellega mõned kopitud teenis;
ded aga tegiwad kõi sugu naisterahwa töösid, milles
Neitsi Maria neid emalikult juhatas. Naatsaretis
elades kudus Neitsi Maria ise oma kättega ka
selle tuue, mida Jeesus kandis ja mille pärast lord
sõjamehed liisku heitsivad.

Jeesuse lapsepõlwest Naatsaretis räägitakse
wanais kristlikkuis kirjades weel mõndagi, mis
aga meid selle raamatu eesmärgist liig kaugemale wiiks.

XIV.

Pulmad Kaana linnas.

Pärast ristmist, kolmandamal päewal peale
Kaliileamaale minemist, said pulmad Kaanas Kali-
lea maal, ja Jeesuse ema oli seal; aga Jeesus ja
tema jüngrid olid ka pulma kutsutud. Ja kui
wiina puudus, ütles Jeesuse ema Tema wastu:
„Neil ep ole wiina.“

Jeesus ütles temale: „Kaene, mis on mul ja sinul tegemist? Minu tund ep ole veel tulnud.“

Tema ema ütles teenritele: „Mis Tema teile iial ütleb, seba tehke.“

Aga jänna olid pandud tuus tiwist weeriista Juuda rahwa puhastamise tarwis ja igauhe fisse läts läts eht kolm mōdtu.

Jeesus ütles neile: „Täitke need weerustad weega,“ ja nemad täitsid neid ääre tafa. Ja Tema ütles neile: „Wōtke nüid nende seest ja wiige pulmarahwa tallitajale.“ Ja nemad wiisid.

Aga kui pulma rahwa tallitaja wett maitfis, mis wiinaks oli saanud, ja ei teadnud mitte, kust see oli; (aga teenrid teadsid, kes wee olid toonud,) siis kutsus pulmarahwa tallitaja peigmehe ja ütles temale: „Sga mees annab esite head wiina, ja kui nemad ju küll saanud, siis lahjemat; sina oled head wiina siit saadit hoidnud.“

See oli imetegude hakatus, mis Jeesus tegi Raanas Kalilea maal, ja näitas oma auu üles; ja tema jüngrid uskufid tema fisse. Pärast läts Tema alla Kapernauma, tema ja tema ema, ja tema wennad, ja tema jüngrid. (Joan. 2, 1—12).

Nōnda jutustab meile pūha ewangelift Joannes. See oli esimene awalit imetegu, mis Jeesus kōige rahwa ees tegi, ja see mōjus nii tema jüngrite peale, et nad seft tunnift saadit tema kui Jumala fisse hakkafiwad uskuma.

Kolmekümne aasta wanaduses hakkas Jeesus Kristus rahwast awalikult õpetama, seft noore-

malt ei lubanud Ebrea rahvas seadus kedagi õpetaja ameti peale astuda. Aga juba ammu enne seda kõlas Tema nimi, kui prohveti, imetegude tegija ja ülitarga kirjatundja nimi, lähemates ringkondades, ja omaсте auustamine ja armastus Tema vastu oli nii suur, et nad temast sugugi enam lahkuda ei raatsinud, waid igal pool Tema järel hakkasiwad käima, et midagi neist kuldseist õpetustest kaduma ei läheks, mida Jumalik õpetaja, nagu nad Jeesust isekeskis nimetasiwad, nii rohkesti wälja jagas.

Teiste seas käis ka Neitsi Maria oma poja ja õpetaja järel ja nuttis igakord rõõmu pisaraid, kui õnnetumad tema poja helduse ja armu läbi ühe silmapilguga õnnelikuks saidwad. Aga kõige selle juures nägi ta ka neid tagedaid filmi, mis salamahti siin ja seal tema armsa Jeesuse järel waritsesid ja kuulis ka kõige sagedaste oma Jumaliku lapse vastu kole teutawad sõnu ja hirmsaid ähwardamisi, mis kui teraw mõet igakord tema emaliku õrna südamesse torkasiwad.

Mida waljumine ühelt poolt õnnistegija auuks hõisati, seda waljumine kostiswad ka ähwardawad healed teiselt poolt, ja seda raskemaks läks Püha Neitsi süda. Ehk Lunastaja Oma küll oma poja jumaliku olemise sisse täieste uskus ja tema wägewuse peale kindel oli, siiski nagu aimas ta, et enne tema kõrgise jumaliku auu ilmumist siin maa peal midagi kohutawat peab läbi tehtud saama. Igakord ohlas ta sügawaste, kui Jeesus midagi oma kannatamis-

mistest lõneles! Simeonist ettekuulutatud teraw mdek, mis poja kannatamise juures ka tema enese hingest läbi pidi tungima, tuli Püha Neitsile siis jälle nii elawalt meelde, ta meel läks ärdaks, ja palawad walu pisarad jooksiwad mööda õrna ema palgeid olla. Et teised tema kurbtust ei märkaks, siis katsus ta tihti üksinda jääda, et waikse palwega oma südant pisut kergitada.

Seeäranis palju nuttis ja palwetas Neitsi Maria öösel, kus teda keegi ei seganud. Mitu kord, kui ta jõud kurbtusest raugema kippus ja ta nõrkema pidi, ilmus korraga Jeesus tema juurde, pani omad käed nagu õnnistades tema pea peale ja ütles: „Ara nuta, armas emal! Sinu kurbtus on ürike, kurbtuse pisarad peawad rõõmu pisaraks saama.“

Need sõnad trööstisiwad püha Neitsit küll rohkestest, aga mitte kauaks. Pea tundis ta jällegi walu koormat oma südame peal.

Ja waata, Neitsi Maria aimamine ja sala kartus läks warssi tõeks: tema Jumalik Poeg, see Lunastaja ja Issand, sai ilma süita kinni wõdetud, hukka mõistatud ja ristipoomiseks Kolgatale wiidud, kui kõige suurem kurjategija!

XV.

Risti all.

Walust lõhkewa südamega täis ka Neitsi
Maria selle rongiga ühes, mis Onnistegijat Jeru-
salemast Kolgata mäele risti surmale saatis.

Mis tunneb küll üks tõsine ema süda, kui ta ainuist poega surmale weetakse, seba on raske mõelda, veel raskem aga sõnadega avalbada. See walu on nii suur, et sõnadega seba ütelda ei mõista.

Rest teed, kus Jeesus raske ristil all juba ärawäsimis hakkas, peasis püha Neitsi oma Pojale ligemale ja kaebas meeleäraheitlikult:

„Kuhu lähed Sa, mu Poeg? Miks ruttad nii fenna lohutawa mäe poole? Kas pean ma ka Sinuga ühes tulema, wõi pean ehk ootama jäema? Kosta mulle midagi, mu Poeg, jahuta mu hinge walu! Ütle mulle üksigi sõna, Sa Sõna Jumala juurest; ära mine minust waitfelt ära! Kuhu jätab Sa mind, õnnetumat ema? Kust pean ma tröösti leidma? Kuule mind, armas Jeesus! Sa oled ju mu Poeg ja mu Jumal!“

Õnnistegija pööras ennast ümber, waatas kurwalt selle hulga rahwa ja nende naeste peale, kes tema järele käisid ja nutsid ning ütles: „Jerusalem! tütreid, ärge nutke mind, waid nutke iseendid ja oma lapsi. Sest waata, päewad tulewad, millal öeldakse: Õndsad on need, kes siigimata, ja ihud, mis ilmale ei kandnud, ja rinnad, mis ep ole imetanud. Siis hakkawad nemad üttelema mägedele: Langege meie peale ja mäekintude wastu: Katke meid. Sest kui seba toorele puule tehakse, mis siis kuitwale peab sündima?“

Rohke peale neid sõnu nõrkas Õnnistegija ristil alla ära. Selsamal filmapilgul kajas ka rahwa

hulgast wali kiljatus ja warfi selle järele kandsiwad kaks Rooma sõjameest ühe äraminestanud naesterahwa teiste hulgast laugemale.

„See on selle Naatsareti Jeesuse ema, kellest palju imelikka juttusi räägitakse,“ kuuldi healest rahwa seast ütlemat.

Jah, see oli tõeste Neitsi Maria. Oma armsa Poja nõrkemist nähes, ei suutnud ta enam jalal seista ja langes inimeste jalgu. Kukkudes sofsitastiwad ta huuled weel: „Simeon, Simeon! sinust kuulutatud mõel tungib mulle otse südamesse!“

Silmi jälle lahti lüües leidis ta ennast ühe kivi äärde tee kõrwale maha pandud olewat; tema juures seisis waga neitsi Weronika põlwili ja kastas märja rätikuga ta otsaesist. Silmi rätiku peale heites, hakkas Neitsi Maria nagu korraga iseäralikult hiilgama; ta karjatas ja puhles nutma, sest rätiku peal oli tema armsa Poja Jeesuse nautuju kibuwitsa krooniga ja were piiskadega palgedel. Waluga suudles ta Snnistegija näu kuju ja leidis sellest kinnitust.

Maria küsimise peale teatas neitsi Weronika, et see mitte kättega maallitud kuju ei olla, waid iseenesest riide peale jäenud, kui ta Jeesuse näu pealt, kui See risti alla ära nõrkenud, werd ja higi pühkinud.

„Ta on meile mälestuse omast walurikkast kannatamisest järele jätanud, ohtas Maria, filmi

taewa poole tõstes, tõusis siis püsti ja hakkas Kolgata poole ruttama.

Mäele jõudes näeb õnnetu ema oma Poja juba kahe rõõvli vahel risti sambas rippuvat, ja ta hüiab: „Sa loojaminemata päike, igavene Jumal, kõiwide loomade Looja ja Issand, kuidas võtad Sa risti peal kannatada? Ma näen Sind risti peal rippuvat, oh mu südamest armas Poeg, ja mu süda lõhleb walust!

„Mu ainus lootus ja elu, mu Poeg, Walitseja ja Jumal! Mu filmade rõõm ja rahu, mu ihu võsuke, mu arm! Oh seda häda ja kurvasust, oh seda valu ja ohkamist!

„Ilma jäin ma kaunist, kallist lootusest, mu Pojast ja Issandast. Oh mis hirmust valu kannatab mu süda, mis sugust piina tunneb mu hing!“

„Kustuta mu hinge valu, armas, kallis Jeesus! Ütle oma ümmardajale üks ainus sõnagi trööstimiseks ja valu waigistamiseks! Waata lahelt oma ema peale, kes Sind ilmale on toonud, oh Walitseja!“

Kui nüüd Jeesus oma ema nägi, ja jüngri seal juures seiswat, teda tema armastas, ütleb Ta oma ema wastu: „Naene, waata, see on sinu poeg.“ Pärast ütleb Tema jüngri wastu: „Waata, see on sinu ema.“ Ja seitsamast tunnist võttis jünger teda oma kotta.

See ainus jünger, kes Jeesuse risti alla oli julgenud tulla, kuna kõi teised hirmu pärast ära

põgenesiwad, oli Sebedeuse poeg Joannes, kelle hoolets nüid Õnnistegija oma ema andis. Sellest ajast asus Reitsi Maria Joannese kotta elama ja jäi senna kuni oma elu otsani.

Warsi selle peale, kui Õnnistegija oma emaga oli kõnelemb, ütles Tema: „Mul on janu.“ Kohe täitis üks sõjamees kāsna ädikaga, pistis iisopi otsa ja pani seda Tema suu ette. Kui nüid Jeesus ädikat sai wõtnud, ütles Ta: „See on lõpetatud;“ ja nõrgutas pead, ja heitis hinge.

Seda nähes hüidis Reitsi Maria nuttes: „Nüid on mu kaunis walgus kustunud, mu kallid lootus, mu elu, mu Jumal on risti peal! Oh seda walu, mis ma tunnen! Kus on mu Poeg ja mu Jumal, kellest ennemuiste prohwetid ettekuulutasid, ja kellest Raabriel mulle kuulutas? Ta nimetas Sind kuningaks ja kõigekõrgema Jumala Pojaks, aga nüid näen ma Sind, mu kaunim päikese paistus, alasti, haawatud ja surunud olewat? Surnud oled Sa, Inimese armastaja, kes surnuid üles äratasid ja kõige üle walitsesid! Mu süda lõhleb walust! Sa kustutasid teiste walu, mu Poeg ja Jumal, kustuta nüid ka minu, oma õnnetuma ema walu, wõta mind Enesega ühes hauda; ära jäta mind üksinda!“

Walus hakkas püha Reitsi ristupuu ümbert kinni ja wakis, silmi üles Poja poole tõstes, kelle pea nõrgalt alla oli langenud. Warsi ajasiwad aga sõjamehed kõik wõderad kolgataalt minema, ja Reitsi Maria pidi ka sealt lahutama.

Joannese naiale toetades tuigerdas õnnetu ema Kolgata mäelt alla Jerasalema poole ja waatas ühtelugu tagasi senna külge, kuhu ta kallim päifene — Jeesus looja oli läinud.

Teel tuli neile Joosep Arimatiast wastu. Ra tema näitas wäga kurb ja rõhutud olewat. Õnnetumat ema nähes, kes kui tuulest murtud pilliroog Joannese toetusel edasi liikus, tuliwad ta temale pisarad filma. Maria aga hüidis: „Joosep, südamest armas Joosep! Ma tean küll, kui wäga kallis Tema sinu meelest oli, ehk sa seda küll warjata püüdsid. Tee Talle nüüd seda wiimast head; minu, õnnetuma ema, trööstimiseks tee seda, et Ta auusal wiisil maetud saaks ja mitte lindudele ja koeretele saagiks ei langeks.

Kutta Pilatuse juurde ja palu teda, et ta luba annaks meie armast õpetajat risti pealt maha wõtta ja matta. Kutta! sinul on see wõimalik, sinu palwet saab Pilatus tõeste täitma, sest sinu auususest teadwad ju kõik.“

Sarnasele palwele ei suutnud Joosep mitte wastu seista. Ta läks kõhe, ehk see küll oma jagu ka kartetaw ettewõtte oli, Pilatuse juurde ja sai luba Jeesuse ihu ristipuu pealt maha wõtta ja teda oma tahtmise järele matta. Õnnetu ei tahtnud Pilatus küll seda lubada, aga et niisugune auus mees, nagu Joosep oli, teda wäga ärdasti palus, siis andis ta wiimaks järele.

Hilja õhtul läksiwad Joosep, Nikodemus, Neitsi Maria Joannesega ja weel mitmed Kalilea maa

naesed Kolgatale Dnnistegija risti alla. Kõõwlite
 jääreluud oliwad juba siis sõjameestest murtud
 ja Jeesuse külje haawast nirises ikka weel werd
 ja wett wälja.

Kaua aega seisiwad kõik tulijad risti all üsna
 wait, keegi ei rääkinud sõnakest, ainult tasast
 nuttu oli kuulda. Siis wõtsiwad Joosep ja Niko-
 demus Dnnistegija ristipuu pealt alla ja paniwad
 Teda tema ema Neitsi Maria põlwele peale, kes
 Teda palawalt suudles ja Tema haawu pisaratega
 lastis. Ka kõik teised suudlesiwad Dnnistegija käsa ja
 jalgu ja nuttsiwad ärdaste. Neitsi Maria aga
 lausus: „Oh mu Lunestaja! Misfuguses oleks
 leian ma Sind? Sinu kõigepuhtam, kõigeauusam,
 kõigekallim ihu on pealaeft jala tallani kõik weri-
 seks peksetud ja haawatud! Urakustunud on need
 filmad, mis nii armulikult, nii lahkeste kõikide
 peale waatasiwad, millest kurtwad tröösti leidsiwad
 ja potused meelesparandamisele saidwad pöördud.
 Jah, nüüd on need kallid filmad werd ja pisaraid
 täis ja surm on nad kinni pigistanud! Oh kõige
 kallim Jeesus! eluta, ärateutatud ja toledaste
 finijeks peksetud on Su jumalik nägu, mis ini-
 meste laste nägudest see kõige ilusam oli, see nägu,
 mis Tabori mäel jumalikust auust kui päikene hiil-
 gas. Kadunud, kadunud on kõik Su iludus ja
 auu; inetu ja auutu oled Sa praegusel filmapil-
 gul Israeli laste seas! Kinni on Su kõigekauanim
 suu, mis nii rohkeste kaunist ja kõrget taewalikku
 õpetust uskjatele kuulutas, ja mis neil magusam

oli kui mesi! Wait seisab Su Jumalik keel: ei ole enam kuulda Su waimustawat ja trööstiwat healt: „Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, ja Mina tahan teile hingamist saata.“ Kes trööstib nüid weel leinajaid? kes äratab surnuid üles? kes kallistab lapsi? kes abi saadab haigetele? Kes ütleb nüid weel patuse naesele: sinu patud on sulle andeks antud? Ei keegi, kõik on kadunud! Ei ole enam abimeesi! Haawatud on need käed, mille puutumisest surm taganes; needsamad käed, mis igasugu tõbesid arstisidwad; mis lapsukesti õnnistasidwad; mis mõne ainsa leitwaga mitu tuhat inimest toitidwad — jah, needsamad käed on nüid pika naelbega läbi löödud ja paeldega siniseks wenitatud! Ka need kallid jalad on haawu täis, need jalad, mis wett kaudu otsekui kuiwa maad mööda käisidwad; needsamad jalad, mida patune naene oma filmapisaratega kastis ja juulstega kuitwas; jah, need jalad on ka naelbega läbi löödud ja werega kasdetud! Lääbipistetud on ka Su küljeluud, oh kõigeauusam Jeesus, kes Sa esivanema Adami küljeluust temale abilise löid...“

Ena ütlemata suurt ahastust nähes nutidwad ka Joosep ja Mikodemus walju healega, kui nad Õnnistegija ihu kalli rohtudega wõididwad ja puhta lina sisse mäsidsidwad. Selle juures hüidis Joosep waluga: „Oh seda hirmu, oh seda jõledust, mis ma nüid näen! Ma näen seda, mis esivanemate filmad iialgi pole näinud. Sest kes on

elades näinud Jumalat alasti, peffetud, fibuwit-
saga kroonitud, käsnaft äditaga joobetud, risti
külge naelatud, obaga külje fiffe pistetud ja sur-
matud olewat? Sellepärast wäriſege taewad ja
kõituge kõi maaalused ning igauks, kellel hing,
ehmatage, ſeft Oluandja on ſurnud, walguſ on
kuſtunud! Kuidas pean ma Sind matma? Miſſu-
guſi lauluſi pean ma Su matmiſe juures laulma?
Miſſugufe lina ſiffe pean ma Sind mähtima?
Kuidas julgen ma kõlwatu, keſ ma põrm olen,
oma kättega Sinu kõigepuhtama ihu külge puutuda!”

Ünniſtegiſja hauda panemiſe juures hüidis
püha Neitſi Maria jälle waljuſte:

„Reinage minuga ja nutte libedaste: mu kallis
päikene ja teie Spetaja maetakſe hauda. Müid
olen ma rõdmuſt täieſte ilma: mu päike ja mu
rõdm on hauda looja lainud.“

Ja waata, kui õnnetu ema ükſinda weel haua juures
wiibis ja nuttis, ſiis ilmuſ temale peaingel Rab-
riel ja trööſtis teda üleſtõuſmiſe lootuſega, nõnda
et püha Neitſi nagu uut elu ſaades hüidis: „Tee
nüid terweks mu ſüdame haatwu, armas Pojute;
tõuſe üleſ ja kuſtuta kõi walu ja kurwakuſtuſt,
ſeft Sa, Walitſeja, wõid ju kõi teha, et Sa küll
laſkiſid ennaſt hauda panna.“

Õma Poja üleſtõuſmiſe peale täieſte kindel
olles, läks Neitſi Maria Joanneſe kotta ja
ei kaebanud enam, waid ootas rõdmuga auuſat
üleſtõuſmiſe tundi, miſ ka pea jõudis.

40-ne päewa jooksul pärast Önnistegija üles-
 tõusmist nägi ta Neitsi Maria mitmel puhul oma
 armast Poega ja kuulis Tema õpetusi.

XVI.

Eru Joannese lojas.

Pärast Önnistegija taewaminemist läksid jüngrid,
 nagu sellest püha ewangelisti Luukas Apostlite tegude
 raamatus jutustab, tagasi Jerusalemma sealt mäelt,
 mis Olimäeks hütitakse, mis Jerusalema ligi ühe
 hingamise-päewa teekonna maad oli. Ja kui nemad
 sinna said, siis läksid nemad üles ülema tuppa,
 see oli seesama Siioni tuba, kus Önnistegija püha
 õhtu söömaaja seadis. Siin olivad koos: Peet-
 rus, Jakobus, Joannes, Andreas, Wilippus, To-
 mas, Bartolomeus, Matteus, Jakobus Alweuse
 poeg, Simon Selotes ja Juudas Jakobuse wend.
 Need kõik olid ühel meelel alati koos, palwes ja
 palumises naestega ja Maria Jeesuse emaga. Ja
 kui Nelipühi päew kätte sai, siis olid nemad kõik
 jälle ühel meelel koos. Ja taewast sündis äkitselt
 kohisemine, otsegu kange tuul oleks puhunud ja
 täitis kõik loja, kus nemad istusid. Ja neist nähti
 kui lõhutud tule keeli, ja see seisid igaühe peal
 nende seast. Ja nemad said kõik täis Püha Waimu
 ja hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda kui Waim
 neile andis selgeste üles rääkida. Esimene suurem
 tulekeel langes Neitsi Maria peale. Peale Püha

Waimu mahatulemist asus Õnnistegija Ema jäe-
dawal Joannese kotta elama, kuna apostlid liisu
läbi üks siia teine senna mööda maailma laiale
läksiwad armuõpetust kuulutama. Ka püha Neitsi
palus luba liisubheitmisest osa wõtta ja Tema jauts
langes Iweri maa. Suure rõõmuga tahtis Ta
kohe oma osaks langenud maale ewangeliumi
kuulutama minna, aga Issanda ingel teelas
teda ja ütles: „Ära lahku Jerusalemmast Siioni
mäelt; maa, kuhu Sa sootwid minna, saab
isegi omal ajal walgustatud, ja sinu nime auuks.
Jehowa Jumal on Sinule teise osa määranud.“
Nõnda jäi siis Neitsi Maria Jerusalemma elama,
nimelt Joannese kotta Siioni mäele.

Sagedaste käis Lunastaja ema neid kohti waata-
mas, mis tema Poja ja Jumala kannatuste, surma ja
ülestõusmise läbi kuulsaks ja pühitsetud saidwad. Ise-
ärانىs ihaldas ta Õlimäel käia, kust Õnnistegija
taewa läks, ja seal ülfinda palwes wiibida. Mänd-
likult ja armastusega suudles püha Neitsi põrmu
peal neid kohti, kus tema Poja ja Jumala jalad
wiilmist korda maa külge oliwad puutunud.

Pärast Issanda lahkumist Õlimäel, elas Neitsi
Maria weel ligi wiisteistkümmend aastat maa
peal, palus alati Jumalat Suuda rahtwa eest, et
nad patu pimedusest ära peaseksiwad ja seda tõsist
Messiat tundma õpiksivad, kes juba oli ilmunud.
Ka palwetas Issanda Ema suure hoolega nende
ristikoguduste eest, mis siin ning seal apostlite

waewa läbi oliwad asutatud, ja kiitis Jumalat, kes paganatele nii rohkeste armu näitab.

Apostel Joannes, see kõigearmsam Jeesuse jänger, kandis oma Spetaja Oma eest väga pojalikult hoolt ja püüdis tema elu nii palju kergitada, kui wähegi võimalik.

Dige tihti käiswad ka apostlid, kes armu-
spetust kuulutamas oliwad, Jerusalemmas (kui selleks wähegi mahti sai) Snnistegija Oma waatamas ja Temale oma tööst Issanda wiinamäel nagu aru andmas. Kõik see oli püha Neitsile väga armas kuulata. Sattus keegi apostlitest uskumata rahwa kätte wangi, siis palwetas waga Oma kõigest südamest taewa poole, et Issand oma inglid neid peastma saadaks, nagu see mitmele korrale sündis, millest ka püha Luukas Apostlite tegude raamatus jutustab; sattus keegi uskijatest piinajate kätte, siis palus Snnistegija Oma jällegi, et Issand tema usku kinnitaks ja teda kõlblilikult teeks auukrooni pärida.

Kord, kui ristirahwa tagakiusamine Jerusalemmas väga suureks läks ja Issanda wend Jakobus, esimene Jerusalemma piiskop, kuningas Herodesse käsu peale ära tapeti, põgenesiwad ka Joannes ja Neitsi Maria wälaks läinud Juutide eest mõneks ajaks Ewesusesse.

Peale seda käis Snnistegija Oma ka weel Antiohias ja Küpruse saarel uusi ristitogudusi waatamas ja kuulutas pisut aega armu-
spetust

Uthofe mäel, mis nüid ristiusu kloostrite pea pesapait on.

Antiohias oli koguduse peaks Ignatius Jumalakaandja. Nagu kõik kaugel elavad uskjad, nõnda igatses ka temagi kord Õnnistegija Ema palest paleesse näha. Ta kirjutas Joannesele Jerusalemma: „Palju naesterahwaid meie pool sootiwad kõigepühamat Neitsit Mariat waatama tulla, sootiwad seda näha, kes omal rinnal Issandat Jeesust on imetanud. Siin räägitakse Temaist suure auustamisega, kiidetakse tema ülihead südant ja lõpmata heategusid. Riisamistes ja hädades olla Ta ikka rõõmulik; puuduses ja waesuses murisemata; paha sõna ei tulla Tema huuledelt ualgi, ja waenlastele tehja Ta ainult head. Uhtgi waest ei pidada Ta ilma ära saatma. Teie koda olla alati waewatuud ja koormatuud täis, ja kõik leida tröösti. Meile jutustawad mehed, kes ise püha Neitsit on näinud ja Tema kõnesid kuulnud, ja selle usalduse üle üksigi lahewahel olla ei wõi. Nemad kinnitawad, et see on ingel-inimene, kõige kõrgema wäega ülewelt ehitatud. Sellepärast igatseme meie wäga seda õnnistud naeste seast kordgi näha saada. Riipea kui wähegi mahti saan, tulen ma Jerusalemma teid waatama. Oh, millal jõuab see õnnelik filmapiik, kus Õnnistegija Emale oma auukartust wõin awaldada!”

Selle peale sai aga Ignatius Neitsi Maria poolt järgmise kirjaliku wastuse:

„Ära rutta Jerusalemma tulemisega, wait

tööta hoolega edasi. Tulen ise find ja sinu omaksid vaatama. Joannes tuleb ka ühes.”

Rüpruse saarel oli koguduse wanemaks ehk piiskopiks Laatsarus, teda Kristus neljandamal päewal pärast hauda panemist weel üles äratas. Ka tema ihaldas weel enne surma lord Meitsit Mariat näha saada. Ise ta Jerusalemma tulla ei wõinud, sest Juuda rahwas oleks teda kõhetapnud; Laatsaruse peale olitwad nad iseäranis wihased, ja nimelt selle juure imeteu pärast, mis temaga sündis ja mille läbi kõne Jeesuse wägewusest wäga ruttu laiale lagunes.

Laatsaruse palwe peale lubas püha Meitsi Maria teda ise vaatama minna ja käskis omale laewa järele saata, mis ka kõe sündis. Ühes Joannese ja teiste omalstega, kes alati nendega koos elasitwad, läks Snnistegija Gma laewa peale, et otsekõhe Rüpruse saarele purjetada. Mere peal tõusis aga torm ja ajas laewa Athose mäe lähidale. Suure waewaga peasesitwad nad Klementi sadamasse warjule.

Athose saar oli sel ajal ebajumalatega täidetud; siin oli ka kuulus Apollo tempel, kus nõiduse teel nagu tulewaid asju ette kuulutati ja muid wigurid tehti. Greeklased pidasitwad seda kõihta juure auu sees, ja senna woolas alaldymata rohkestest rahwast kofku. Niipea aga, kui Snnistegija Gma laewaga senna randa jõudis, nii jäitwad nõidujate ja lausujate suud korraga lukku. Nagu salawäe sunnil hüidsitwad nad ise kõigile: „Läti

Klementi sadamasse Suure Jumala Jeesuse Oma Mariat vastu võtma, ja kõik ruttasivad mere kaldale.

Püha Neitsit nähes avaldasivad nad Temaile väga suurt auupakkumist ja pärisivad kõik järele, mis tema Poja Jeesusega sündinud, mille peale Neitsi Maria suure heameelega vastas. Ja waata, tema kõnel oli ime mõju: lühikese aja sees kahtwiskuskjate hull Athose mäel õige suureks ja ebajumalate teenistus kadus — kadus igaweste. Jumalaga jätmisel nimetas püha Neitsi neile ka ühe oma seltsilistest koguduse wanemaks, ja ruttas siis ise laewaga Rüpruse poole, kus Laatsarus Teda juba ammugi ootas ja Tema pärast väga mures oli.

Ütle mata suur oli rõõm ka Rüpruse saarel, kui Lunastaja Oma senna jõudis ja ammu igatsetud jälle nägemise filmapill kätte tuli. Rõõmupisaraid woolas uskijate filmist ojano.

Rüprusest läks Neitsi Maria jälle tagasi Jerusalemma. Rõnda kirjutab munk Stefan Swätogoret's Athose mäelt.

Kolmeteiskümmend aastat pärast Issanda taewaminemist tuli ka kuulus Dionisius Areopagit, keda apostel Paulus Athenas risti usku oli pöörnud, Jerusalemma Snnistegija Oma waatama ja kirjutas siis sellest oma õpetajale, Paulusele, pitka kirja, milles suure waimustusega Neitsi Mariast räägita tse:

„Tunnistan Jumala ja inimeste ees, et mulle pooltgi sellest ei kõneldud, mis ma teidest leidfin. See oli minu elus küll see kõige õnnelikum silma-

pilt, kui oma Lunastaja sünnitajat esimest lord palest paleste nägin. Oh kui viletsaks tundsin ma ennast selle jumaliku Neitsi ees, kelle filmist pühabus, alandus, piitmeel ja kannatus wälja paistiswad. Esimesel filmapilgul olin ma imestusest nii kohmetanud, et muud teha ei saanud, kui auu- kartuses Tema jalge ette maha langeda. Täna Jumalat kõigest hingest, et Ta mind kõlwatumat kõlblitaks tegi Tema ärawalitsetud Neitsi nagu näha ja tema kõnet kuulda..." Nõnda kirjutab muu seas püha Dionisius Areopagit, kes suureste koolitatud mees oli, nagu tema õpetaja apostel Paulusgi.

Selle kirja peale wastates teatas Paulus Dionisiusule, et ka tema esimest lord Kristuse Oma nähes otse niisama waimustatud saanud, ja oma überpöörmist pidada tema osalt selle püha naesterahwa teuks. Teiste apostlite jutustamise järele palwetanud Snnistegija Oma wäga rohkestest ka selle eest, et armuline Jumal seda tagakiusajat Saulust wõtaks walgustada.

Neitsi Maria maapealse elu kohta kirjutab püha Ambrosius weel järgmiselt:

„Ta oli neitsi mitte üksnes ihu, waid ka hinge poolest. Südamest oli Ta alandlik, sõnades karst, kõnes järelemõtlik; alati tegi Ta tööd, oli see mis tahes, kui aga selleks wähe mahti sai.

Püha sõna Ta kellegile ei ütelnud, kõigile joo- wis Ta ainult head, ühtegi inimest ei saatnud Ta

trööstimata ära. Tema wälimine olek oli ka niisama meeldiv, kui Tema hinge omadusedgi."

Sarnasid kiituse kirju püha Neitsi Maria kohta on palju olemas, aga uskjatele saab sellestgi.

XVII.

Püha Neitsi Maria surma päew.

Rord, kui Ennistegija Gma jälle Olimäel waikses palwes wiibis, ilmus talle peaingel Raabriel ja kuulutas, et ta kolme päewa pärast siit maa pealt taewa kodadesse saab wiidud, üteldes: „Sinu Poeg ja meie Jumal ootab Sind kõige peainglite ja inglitega, leerubide ja serawidega, ja kõige taewa wägede ja digete hingedega, et Sina, Tema Gma, ühes Temaga oleksid ja walitseksid igaweste.“

Seda kuulutades andis taewa saadik püha Neitsile Paradiisist toodud elupuu oksa, kui wdidu-täheks surma üle. Ka pidi seda oksa matmise ajal puusärgi eel kantama. Weel teatas Raabriel Temale, et ta surm waikne saab olema, otsegu une rammetus, mille järele Seda kohe taewa röömusse wdetakse, kus diskajate heal heliseb ja neil otsata rööm on, kes Jumala palet näewad.

Taewalik rööm paistis Neitsi Maria näust, kui Ta neid peaingli sõnu kuulis. Ta langes põlwili ja tänas Uoojat selle ütlemata suure armu ja auustamise eest ning ütles: „Sina Ise, oh Issand, oled mind selle wäärt arwanud, et Sind omas

ihus wdisin kanda, oma rinnas imetada ja oma kätel liigutada! Sa igawene Uuu Kuningas, kelle ees taewad wärisewad, wdib ka mind, kes ma põrm olen, taewani ülendada! Sinu helduse ees ei ole miski asi liig suur ehk wdimata!"

Silmäelt tagasi tulles jutustas Õnnistegija Oma kõige pealt Joannesele oma surma ligitulemist, ning hakkas matuste jaoks kõik korda seadma.

Joannes teatas seda lugu Jerusalema ristiusu piiskopile ja see andis asjast kõigile uskjatele teada, kes seal ümberlaudu elasid. Ribedaid pisaraid walades ruttasidwad nüüd kõik Siioni mäele, et weel kord seda näha saada, kes kõikide naeste seas see õnnistud on, et weel kord tema armast healt kuulda, Teda kummardada ja auustada. Kõigile pidi nüüd igawene Neitsi ise oma suuga weel kord seda tõendama, mis teiste läbi enne juba teatatud oli. Silmaweega palusidwad kõik uskjad, et püha Neitsi neid mitte waefikslapsiks ei jätafs, mille peale aga Issanda Oma kostis: „Teie peate minu äraminemise üle rõõmustama, sest oma Poja ja Jumala auujärjele ligemale saades, wdin ma rõõkem teie eest palwetada, ja ei saa teid ilmaagi maha jätma. Wiletsate ja waeste eestkostjaks ja nõbrade tugiks tahan ma olla.“

Oh kui kosutawalt need sõnad kõikide usklike peale mõjusidwad; rõõmu pisaratel ei olnud otsa!

Õmad kahed riided lubas Neitsi Mariale kahe lesenaesele, kes Teda armastusega olidwad teeninud

ja Tema läest ülespidamist saanud. Matmise paigaks määras Ta enesele Retsemanni aia, kus ka tema õiglased wanemad, Joakim ja Anna, ja tema kihlatud mees Joosep puhkasiwad, see oli Josawati orus Jerusalema ja Slimäe wahel, kuhu ülepea waesid maeti.

Wäga palawaste sootwis Ennistegija Gma enne surma weel kõiki apostlisi näha saada, kes mööda maailma armuõpetust kuulutamas olitwad. Kuidas oli aga see wõimalik? Kõigest südamest Jumalat paludes, et Ta oma wägewa käe läbi seba korda saadaks, jäi püha Neitsi kannatlikult ootama. Ja waata, otsegu pilwede peal saiwad kõik aposllid igast ilma kaarest sellets ajaks Jerusalemma toodud, ainult Tomas puudus, mis muidugi ka Jumala tahtmise järele oli sündinud, et oma Gma auu sellega weel rohkem ülendada.

Suur oli armuõpetuse kuulutajate kurbtus, kui nad teada saiwad, mis tarwis Jumal neid siia kokku oli kogunud.

„Ennistud oled Gina Issandas, kes taewa ja maa on teinud!“ nõnda terwitasiwad aposllid Ennistegia Gma.

Neitsi Maria aga kostis: „Rahu olgu teiega, wennad, leda Issand on ära walitsenud.“ Siis küsis Ta igauhe läest järele, kust ja kuidas ta siia tulnud ja palju ta Issanda wiinamäel tööd jõudnud teha! Tänas kõiki nende waewa eest, ning kiltis Jumalat, et neid enne surma weel näha saanud. „Minu trööstiks surma

tunnil on armuline Looja teid praegu Jerusalemma toonud," ütles Ta. Apostlid aga kurtiswad: „Sina olid meile kui ema, olid meil trööstijaks kurwail tundidel! Kuidas suudame meie nüüd Sinust lah- tuda? Meie peame nüüd hoopis waesiks lapsiks jääma!“

„Urge nutte, sõbrad ja Kristuse jüngrid: meie ei lahku mitte igaweste! Ma lähen eel oma Poja ja Issanda juurde ja teie tulete pea järele, aga ärge hakatud tööd poolele jätke. Peale minu matusseid minge jälle igaüks oma paika elusõna külmama!“

Nüüd jõudis ka apostel Paulus siia. Ta langes auukartuses püha Neitsi jalgade ette ja hüüdis: „Ole rõõmus, Sa Glu Ema ja minu armuõpetuse kuulutamise allikas! Eht ma küll Sinu Poja, meie Õnnistegija Jeesuse Kristuse, palge ees pole seisnud, siiski näen ma Teda palest paleste, kui Sinu peale waatan.“

Ühes Paulusega tuliwad senna ka weel hulk teisa jüngrisi nende seitsmekümne seast, nagu: Dionissius Areopagit, Serotheus, Timotheus ja muud. Kõiki kutsus püha Neitsi nimepidi ja õnnistas neid.

Augusti kuu 15-nes päew oli käes. Koda, kus Neitsi Maria kauniste ehitatud woodis maas oli, oli hulga oli lampidega walgustud; auukartuses seisiswad apostlid woodi ümber. Äkitselt sündis õhus imelik lohisemine ja see koda sai isäraliku walgusega walgustatud, nõnda et lampide paistmine kadus. Silmi üles poole tõstes, nägivad kõik, et ka toa lagi awatud oli,

ja õhus ilmus Ise Jeesus Kristus taewa wägede, efiwanemate ja püha prohwetite hulgaga.

Südameliku rõõmuga ja waimustatult hüidis nüid püha Neitsi: „Mu hing auustab wäga Issandad, ja mu waim on wäga rõõmus Jumala minu õnnistegija pärast, sest Tema on waatanud oma ümmardaja alanduse peale.“

Issand aga ütles: „Tule, mu ihu kandja, tule, mu kallid ema, tule igawese elu kodadesse.“

Selle peale kostis igawene Neitsi: „Kiidetud olgu Sinu auus Nimi, oh Issand mu Jumal! Sa tead, et ma Sind olen kõigest südamest armastanud, võtta siis nüid minu hing rahuga wastu ja warja mind kurja waimude eest...“ Lõpetas hüidis ta weel: „Walmis on mu süda! Sündku mulle Su sõna järele!“ ning heitis woodi peale maha ja uinus rahuga ja ilma waluta surma unesse magama, oma kõigepuhtamat hinge õnnistegija kätte andes.

Ja waata, nüid algas õhus rõõmulit inglite laul: „Ole rõõmus, oh õnnistegija ema! Issand olgu Sinuga! Sa õnnistud kõikide naeste seas!“ Sarnase kiidulauluga saatsiwad taewawägede hulgad püha Neitsi Maria hinge Taewa Isa kodadesse, kus on igawene elu ja igawene rõõm.

Waimustuse ja wärisemisega waatasiwad apostlid selle imeauuliku ilmumise peale, ja kui nad oma mõtteid ja tundmusi jälle saiwad kogunud, kaatsiwad nad püha Neitsi ihu palawate pisaradega. Siis algas matmine. Peetrus, Paulus, Jakobus

ja teised wanemad apostlid kandsiwad woodi, kus peal kallis ihu puhkas, oma olade peal; Soannes käis eel, paradüüsi oks käes, kuna teised apostlid, apostlite järgnikud ja muud usklikud suures rongis woodi järel astusiwad, kõigil põlewad küinlad ja suitsutamise riistad käes, ja laulsiwad pühalikka laulusi. Ülewel woodi kohal seisis walge pilwede ring, ja inglite laul kolas usklikude laulmise järele.

Preestritest ja wariseridest üles ässitatud usmatad Juudid, seda üliilusat ja auusat matmise rongi nähes, tahtsiwad woodi kallale karata ja seda ümber lükata, aga waata, pilwede ring laskis ennast maha ja piiras rongis käijaid nagu müiriga sisse. Korraga peasis üks teel wastutulija preester, nimega Athonius, woodi ligi, aga niipea, kui ta käed püha ihu järele wälja sirutas, et seda maha kiskuda, nii koge langesiwad tal mõlemad käed jõuetumalt alla ja jäiwad woodi külge rippuma. Walu sees nagu usfite wingerdades tunnistas Athonius ennast siinsamas awalikult Kristuse järelkäijaks ja palus Jumalalt oma hirmsat tegu andeks. Apostlite ja teiste uskjate palwete pärast halastas Issand kahetsewa Athoniuse peale, ja ta käed kaswasiwad jälle loomulikult teha külge finni. Weel palju muud imetegusi sündis püha Neitsi Maria ihu juures, mis uskjate hulka rohkesti kaswatas.

Jumala Oma ihu pandi Ketsemanis sügawasse koopasse ja koopa ussele weeretati suur kiwi ette.

Kolmandal päewal peale matmist tuli ka apostel

Tomas Jerusalemma ja nuttis kibedaste, et ta
Sunnistegija sünnitajat saatmas ei olnud. Et
Tomasit trööstida, siis wõtsiwad apostlid matmise
koopa suu lahti, aga oh imet! ainult furnu linad
oliwad seal maas, kallist ihu aga ei kusagil! Kui
nad laksipidi mõteldes ümber waatasiwad, siis
ilmus neil Issanda ingel ja ütles: „Ta on kolman-
damal päewal hauast üles tõusnud, olge rõõmsad!“

Kui nüüd apostlid sellesama päewa õhtul õhtu-
sööma ajal istusiwad ja alles nõuus oliwad seda
leiba ülestõsta, mis nende sööma laual Issanda
auuks oli pandud, ja Kolmainu Jumala nime
kiita, siis nägiwad nad korraga kõrgel õhus Sunnis-
tegija ema taewa wägedest ümberpiiratud olevat,
kes neile ütles: „Olge rõõmsad, ma olen alati
teiega!“ — „Oh kõigepüham Jumalasyunnitaja,
awita meid!“ hüdisiwad apostlid selle peale ja
kummardasiwad maani. —

Neitsi Maria surma mälestust pühitseatakse
15:mal Augustil, s. o. „Kulki Maarja päewal.“

XVIII.

Lõpusõna.

Raugelt suurem osa ristirahvast auustab väga Jeesuse Kristuse sünnitajat ja kasvatajat Neitsit Mariat ja pöörab ennast häda ajal palwega Tema, kui helbe ning armulise eestkostja poole Jumala juures; ja, nagu tõelikud juhtumised tunnistawad, ei eksi uslijad sellega mitte.

Tähelepanemise väärt on ka weel see, et mitte üksnes Digeusuline ristikogudus ja Jumalast walgestatud wagad isad endid alati kõigesügamama auustatusega püha Jumala Ema poole pole pöörnud, waid isegi ka mitmed nende seast, kes esialgusest õpetusest kõrwale on läinud; ka nende seast on mitmed kõigepuhtama Neitsi Maria auu awalikult kuulutanud, sest teiste nad teha ei suutnud ja wailida ka mitte. Toome siin, näituseks, tunnistuse ühe kirjaniku poolt, kes 16-mal aastasajal elas, ja keda küll keegi selles süidistama ei halkan, nagu oleks kõige õndsama Neitsi auustamine tema poolt mislilugune ebausku wili.

Õnnistegija Oma kiidulaulust kõneledes, mille
 õnad otsegu elaw tulejõgi selle prohvetitest kõr-
 gets kiidetud kuninganna pühast südamest wälja
 woolaswad, ütleb tähendatud kirjanik nii: „Mulle
 on suuri asju teinud Wägew. — Milles seisab
 siin see asjade suurus? See seisab kahtlemata selles,
 et Ta Jumala Omaks sai, mille juures Temale
 nii rohkel mõddul ja nii suured õnnistused ülewelt
 anti, et kellegi inimese mõistus seda äramõista ei
 wõi. Neis õnnistustes on kõik auu ja kõik õnds-
 sus ühendatud, nõnda et Tema (Neitsi Maria)
 terve inimese suo sees see ainus kõigist ülem on,
 ja keegi ei wõi Tema sarnane olla, Sest Temal
 on Poeg, kes Taewa Issa Pojaga üks on, See
 Kõigekõrgema Poeg... Sigus on Teda (Neitsi
 Mariat) Jumala Omaks hüida, ja midagi kõrge-
 mat sellest ei wõi enam keegi Temast ütelda....
 Kintigu see kõigearmulisem Jumala Oma mulle
 waimu, et ma kasulikult ja õigesti Tema laulu
 wõiksin seletada, et meie kõik sellest õndsaskstege-
 wat tarkust ja auusat elu õpikime ning igawest
 õndsust selle läbi kätte saaksime ja ka õndsas elus
 Jumalasuunitajat wõikime kiita ning alalõpmata
 laulda: Minu hing auustab wäga Issandat. Sel-
 les aidaku meid Jumal, ja andku meile seda Kristus
 Oma Oma eestkostmise ja heameele pärast. Amen.“

Kes oli aga see mees, kes Jumala Omast nii
 suure kiitusega kõneles? — See oli Dr. Martin
 Buterus (waata tema kirjatööd 11-nes anne
 lehekülg 177).

Õnnistegija Emma paludes waatawad usklikud tema püha pildi ehk kuzu peale, et sel wiisil seda alandlikku naesterahwast enesele paremini waimusette seada, seda maailma Lunastaja tõlblikuks arwas enesele emaks walida. Palju on ilma peal neid juhtumisi ette tulnud, kus inimesed, Jumalasuunnitajalt eestkostmist paludes, suurest hädast ära peaseiwad. Sellepärast pühitsetakse wäga mitmes kohas Neitsi Maria auuks iseäralisi päiwi. Tähtsam ja üleüldisem neist on Maria kaitsemise püha, mida 1-sel oktoobril pühitsetakse. Greeka maal pühitseti seda püha kõige enne ja nimelt järgmisel pühjusel.

Keiser Leo VI. walituse ajal, 910-mal aastal pärast Kristuse sündimist, tungiswad Muhamedi usulised Saratsini rahwas Greeka maale ja piirasiwad Konstantinopoli linna sisse. Linna rahwas oli suures hirmus, palus filmatweega Jumalat ja hüidis usuga ka seda wäsimata ristirahwa eestkostjat püha Neitsit appi. Jumalateenistuse ajal, mida Wlaherni lahe kaldal seiswas Jumala Emma auuks ehitatud templis peeti ja kus see lord wäga palju rahwast koos oli, nägi üks waene diglane wanake, nimega Andreas, kõrgel õhu sees kõigepuhtama Neitsi Maria inglite, prohwetite ja apostlite kooride keskel seiswat.

Õnnistegija Emma warjas oma õlapealse riidega (pikk neljanurgeline rätik) neid, kes templis palwetasiwad. Seda nägemist nägi ka Andraase noorjünger Epihwanus.

Rui nüid Konstantinopoli kodanikud sellest kuulsiwad, siis saiwad nad üpris rõõmsaks ja astusiwad julgeste ning kindla lootusega taewaliku abi peale waenlaste wastu ja kihutasiwad nad minema.

Mõni aeg pärast seda seadis ristikogudus selle ime luo mälestuseks Neitsi Maria kaitsemise püha.

Ra digeuslikk Wenerahwas näitab igal pool wäga suurt auustamist püha Neitsi Maria wastu ja atwaldab seda nähtawal wiisil Tema kujudele. Rui kindel usk digeusulistel Issanda Ema eestkostmise peale on, sellest annab tunnistust see määratu imetegude hulk, mis ristirahwa seas püha Neitsi eestpalwete läbi on sündinud, kus aga uskjad ial Teda südamest appi hüidsiwad. Jumalasünnitaja imetegewaid kujusid on Wenamaal rohkesti ja mitmed nendest on suurte ajalooliste sündmuste läbi wäga tähtsaks saanud. Nimetame paar kõigi kuulsamat.

1. Wladimiri linnas ilmunud Jumalasünnitaja imetgew kuju, mille auuks aastas mitu päewa pühitsetakse. See kuju on üks wanemadest püha asjadest, mida Digeuuslikk Wenerahwas auustab ja millest ka kõige wanemad kristlikud kirjad teawad jutustada.

Tähendatud kuju on, wanaaja sõnume järele, püha ewangelisti Luukase maalitud, ja nimelt sellest lauast valmistatud laua peale, mille pealt Snnistegija Jeesus Kristus, Maatsaretis kaswades, oma ema Neitsi Mariaga ja Joosepiga sõõnud. Üks ajalooline kirjatükk räägib sellest nõnda: „Apos=

tel Luukas nägi Jumala Ema palest paleesse ja maalisis Temast, uskjate tungitwa paltwe peale, pildi tefstmises suuruses ja Jumaliku Lapsukesega tõe peal.“ Kui Jumalast walgustatud maalija selle ja weel taks teist kuu Neitsi Mariale näha tõi, siis kordas waga naisterahwas neid prohwetlikka sõnu, mis Ta kord õiglase Elisabeti wastu ütelnud:

„Sest ajast kiitwad mind õndsaks kõige pöltwe rahwas,“ ja lissas kujube peale waadates weel juurde: „Minust sündinud Lunastaja ja minu õnnistus olgu nende püha kujube juures igaweste.“

Greeka keisri Theodosiuse ajal, 450 aastal, sai see püha kuu Jerusalemast Konstantinopoli linna toodud, kust patriarh Luukas ta 12-ne aastaja algusel Wene maale Kiewi suurwürstile Jüri Dolgorukile kingitusets saatis.

Kiewis pandi püha kuu kindel-linnas olewa tütarlaste kloostriisse, ja seal juures sündis juba algusel palju imetähta.

Jüri Dolgoruki poeg, suurwürst Andrei Bogolübski, läks Kiewist Susdali maakonda Wladimiri linna elama ja wõttis ta imetegetwa kuu ühes. 1158-mal aastal ehitas ta Wladimiri linna suure kiwist templi Jumala Ema surma mälestusets. Senna templisse pandi siis ta püha kuu, mida sest ajast saadik Wladimiri linnas ilmunud Kõigepühama Jumalasünnitaja imetegetwaks kujuls nimetati.

1164-mal aastal läks Andrei Bogolübski Wolga jõe äärsete Bulgarlastega sõbima, kes waga sage-

daste Rostowi ja Susedali maakondi rüüstamas käiswad. Rahingu platsile wõeti ka püha kuu kaasa ja peeti selle ees üleüldist palwet, et Jumal püha Neitsi eestkostmise läbi usmata waenlaste üle wõitu annaks. Ja waata, Bulgarlased saiwad täiesti löödud ja põgenesiwad, ehk neid arwu poolest küll palju rohkem oli. Selle tähtsa luo mälestuseks seati Wenemal püha, mida igal aastal 1-sel augustil peetakse, kunas ka kristliku rongiga wett pühitsemas käiakse.

Püha ewangelisti Luukase maalitud Neitsi Maria imetegew kuu jäi Wladimiri linna Uspenski kirikusse kuni 1395 aastani. Sell aastal ahwardas Wenemaad raske õnnetus. Wägew ja armuheitmata Tatarlaste kangelane Tamerlan tuli määratuma wäega Moskwa poole. Rahwa ahastus oli otsata.

Noor Moskwa würst Wassili Dimitrijewitsch kogus oma wäikese sõjawäe Dta jõe kaldale kokku ja ootas hirmuga wägewa waenlase lähinemist. Kõikide lootus, armuheitmata Tamerlani käest peaseada, oli ainult weel Jumala suure heiduse ja Tema kõigepühama Ema eestkostmise ja kaitsemise peale, kes ristirahwale sagedaste oma abi oli näitnud.

Mitropolit Kyprian seadis üleüldise paastu ja kästis templites ööd kui päewad palweid pidada, et armuline Jumal Wenemaad hirmsast hädaohest peastaks.

Kõdremate kinnituseks ja julgustamiseks toodi Jumalafünnitaja imetegew kuu Wladimiri linnast

Moskvasse, kus teba ülisuure auustamisega vastu võeti. Rõõmu värin läis uskjate südamest läbi, kui nad seda „Ristirahwa lootust“ nägivad. Paks suitsetamise rohu pilw idusis taewa poole; tuhandest suust kõlas südamesse tungiw palwe-laul; kõid langesiwad põlwili, walasiwad pisaraid ja õhtasiwad taewa poole: „Oh Rõigewägewam Jumala Ema, peasta kallist Wenemaad!“ Ei olnud siin ühtegi inimest, kes mitte poleks nutnud ja Jumalasünnitajalt eestkostmist ja abi wägetwa waenlase vastu palunud.

Ja waata, uskjate palwed ei jäenud mitte kuulmata. Pea tõiwad saadikud sõjawäljalt suurwürsti Wasfili Dimitrijewitschi poolt Moskvasse rõõmu sõnumi, et kuri waenlane Tamerlan 26-mal augustil, imelikust nägemisest unes ehmatades, Doni jõe kaldalt oma wäega forraga tagasi pööranud ja Wenemaalt wälja ruttanud, nagu oleks teda üks jala wägi taga ajanud. Tamerlani oma ütlemise järele näinud ta ühe hiilgawa naesterahwa, kes teba filmapilk ümber käskinud pöörata, sest Wenemaa seista Rõigewägewama kaitsemise all.

Tänupalwega tõttasiwad nüid kõid Moskwalased Uspenski kirikusse Jumalasünnitaja imetegewa kuu ette Taewa Kuningannat kiitma, kelle wäe läbi kallid isamaa nii ruttu ahwardawasti hädaohust peasnud oli.

Ülitähtsa juhtumise mälestusels pühitsetakse kõigel Wenemaal 26-mat augusti kuu päewa Wladimiri linnas ilmunud Rõigepühama Jumalasün-

nitaja imetegetwa kuu auuks. Mitmesaja aastate jookkul on selle püha kuu läbi Wenemaal wäga palju imetegusid sündinud.

2. Raasani linnas leitud Jumala Oma imetegetw kuu, mille auuks 22. oktobri kuu päewa pühitsetakse, s. o. nõnda nimetatud „Raasani Maarja päew.“ Esiotsa pühitseti seda päewa aimult Moskwas, aga kuningas Aleksei Mihailowitschi walitsuse ajast saadik hakati seda ka üle kõige riigi pidama.

Tähendatud püha peetakse selle ülitähtsa juhtumise mälestuseks, et Moskwa linn, see Weneriigi süda, ja temaga ühes ka terve selleaegne Wenemaa 1612-mal aastal Poolakate käest ära peastetud saidwad. Sel ajal oliwad Weneriigil raskest päewad: seadusliku walitsejat ei olnud, seespõidised segadused ja riiud oliwad päewakorral, Poola kuningas Sigismundi poeg Wladislaw sai Wenemaa kuningaks kuulutatud ja Poolakad walitsesiwad Moskwas kui peremehed. See üleüldine wiletsus sundis kõiki digid isamaa poegi ühendatud jõul waenlaste wastu hakkama.

22-sel oktobril 1612-mal aastal wabastasiwad Wenelased Moskwa linna Poolakate käest lahti ja kihutasiwad nad pea pärast seda hoopis üle piiri. Kõigel wõitlemise ajal kandis Wene wägede ülemjuhataja, würst Posharsti, Raasani linnas leitud Jumala Oma imetegetwat kuu ühes, ja kõid lootsiwad püha Neitsi eestkostmise peale. Pärast Pool-

lakate wäljaajamist astus Wene riigile troonile nüidse õnnelikult walitsewa Keisri sugu esi-isa Mihail Weodorowitsch Romanow, ja siis seati ka see püha.

Igal ajal aga saawad uskjad palwetama:

„Sinu armu warju alla tõttame meie, oh Jumalasuunitaja Keitsi! Ira põlga mitte meie palweid häda ajal, waid peasta meid häbädest, Sa ainus puhas ja ainus õnnistud.

Raamatu süju.

- I. Geskõne.
- II. Neitsi Maria vanemad — Joakim ja Anna.
- III. Neitsi Maria templisse viimine.
- IV. Etu templi juures.
- V. Kõõnufõnum.
- VI. Isjanda Oma.
- VII. Jumala kohus.
- VIII. Püha õõ Betlemmas.
- IX. Nimi „Jeesus“.
- X. Kolm tarka Hommitu maalt.
- XI. Neitsi lapsega templis.
- XII. Põgenemine Egiptusesse.
- XIII. Neitsi Maria leiab lapse Jeesuse püha-sojas.
- XIV. Pulmad Maana linnas.
- XV. Nisti all.
- XVI. Etu Joanneje sojas.
- XVII. Püha Neitsi Maria surma päew.
- XVIII. Lõpufõna.

Siind 25 fop.